

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **finanse i rachunkowość**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Państwowa Wyższa Szkoła
Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach**

Data przeprowadzenia wizytacji: **14-15.01.2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	5
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	27
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	31
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	34
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	36
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	39
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	41
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	44
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Robert Kowalak, ekspert PKA
2. dr Ewa Kulińska-Sadłocha, członek PKA
3. mgr Robert Krzyszcak, ekspert ds. pracodawców
4. Kamila Kucharyk, ekspert ds. studenckich
5. mgr Magdalena Pawłowska, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2020/2021. PKA po raz czwarty oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia ocena programowa odbyła się w terminie 8-9 czerwca 2015 r. (uchwała nr 600/2015 z dnia 3 września 2015 r.). Wizytacja została przeprowadzona w trybie zdalnym za pomocą platformy MS Teams.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, Biura Karier oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano oceny bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano zalecenia i rekomendacje, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	ekonomia i finanse – 85% nauki o zarządzaniu i jakości – 15%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	960 godzin/ 6 miesięcy	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	rachunkowość w przedsiębiorstwie	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	94	35
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2100	1360
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	115,7	88,6
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	106	106
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	78	78

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach powstała w roku 2005, a w 2011 roku patronem Uczelni został prof. Edward Franciszek Szczepanik. W Uczelni funkcjonują 3 wydziały: Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny, Wydział Ochrony Zdrowia i Wydział Politechniczny. PWSZ w Suwałkach oferuje 16 kierunków kształcenia, przy czym najstarszym z obecnie funkcjonujących jest oceniany kierunek finanse i rachunkowość (wcześniej: finanse i bankowość).

Na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym studiuje aktualnie 431 studentów na 4 kierunkach studiów: finanse i rachunkowość (studia pierwszego stopnia), ekonomia (studia pierwszego i drugiego stopnia), pedagogika (studia pierwszego stopnia), filologia (studia pierwszego stopnia), pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (studia jednolite magisterskie).

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość są zgodne ze strategią uczelni oraz polityką jakości. W dokumencie „Strategia rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach na lata 2021-2024”, stanowiącym załącznik do Uchwały nr 33/20 Senatu PWSZ w Suwałkach z dnia 18 grudnia 2020 roku określono misję Uczelni, wizję jej rozwoju oraz cele strategiczne.

Zgodnie ze swoją misją Uczelnia dąży do:

1. wytworzenia rozwiązań systemowych dostosowanych do nowej rzeczywistości;
2. zapewnienia dostępu do wiedzy i nabywania umiejętności wszystkim tym, którzy mają do tego prawo;
3. kształtowania elit na potrzeby regionu, kraju i wspólnoty europejskiej.

Na lata 2021-2024 wyznaczono pięć głównych celów strategicznych:

1. ustawiczne dostosowywanie i modyfikacje oferty kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy;
2. podnoszenie jakości kształcenia;
3. osiągnięcie stabilnej sytuacji finansowej oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych i racjonalne ich wykorzystanie;
4. dostosowywanie infrastruktury Uczelni do potrzeb kształcenia praktycznego;
5. efektywna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, instytucjami akademickimi i badawczymi w Polsce i za granicą.

W dokumencie zawarto szereg celów operacyjnych pogrupowanych na poszczególne obszary tematyczne: Studenci, Jakość kształcenia i kadra naukowo-dydaktyczna, Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, Zarządzanie Uczelnią. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku wpisuje się w szczególności w obszar współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Koncepcja i cele kształcenia prawidłowo lokują się w dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany oraz uwzględniają postęp w obszarach działalności gospodarczej, właściwych

dla kierunku finanse i rachunkowość. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest pochodną wieloletnich doświadczeń Władz, kadry akademickiej i wniosków płynących z kontaktów z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorstw i organizacji. Zostały one wypracowane we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Udział interesariuszy zewnętrznych, szczególnie współpracujących z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia należy uznać za odpowiedni. Przedstawiciele firm i instytucji z branży finansowej znajdują się w składzie Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość. Ich aktywność odnosi się do oceny efektów uczenia się i analizy programów nauczania. Konieczne jest dalsze systematyczne rozwijanie relacji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Działania te powinny przyczynić się do ugruntowania praktycznego profilu kształcenia. Studenci zostali włączeni w proces formułowania koncepcji kształcenia zarówno poprzez formalny udział w posiedzeniach organów kolegialnych, jak również nieformalnie poprzez zgłaszanie sugestii w tym zakresie.

Przyszłość ocenianego kierunku finanse i rachunkowość, prowadzonego przez Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach nie jest jednak pewna, co szczególnie dotyczy studiów niestacjonarnych. Konstatacja ta jest pochodną dość przeciętnych wyników rekrutacji studentów na oceniany kierunek w ostatnich latach. Takim kwestiom jak innowacyjność oferty dydaktycznej, poszerzenie oferty kształcenia o nową specjalność, bardziej aktywne działania marketingowe na rzecz zahamowania niekorzystnych trendów rekrutacyjnych z pewnością należy poświęcić więcej czasu, aby wypracować skuteczne rozwiązania rozwoju kierunku.

Stopień różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia jest niewielki. Błędem jest oferowanie studentom tylko jednej specjalności. Jest nią *rachunkowość w przedsiębiorstwie*. Rekomenduje się wzbogacenie oferty dydaktycznej o kolejną specjalność np. z zakresu systemu podatkowego lub obsługi celnej i granicznej jest pilnym zadaniem. Działanie to ułatwiłoby przede wszystkim zapewnienie studentom odpowiedniej puli przedmiotów do wyboru w ramach alternatywnych specjalności. Ponadto kształcenie na ocenianym kierunku nie posiada waloru innowacyjności. Prowadzona specjalność jest typowa i funkcjonuje na bazie standardowych programów i metod nauczania.

Dla studiów pierwszego stopnia kierunku finanse i rachunkowość opracowano 32 efekty uczenia się. Zostały one podzielone następująco: 12 efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 14 efektów uczenia się w zakresie umiejętności oraz 6 efektów uczenia się w obszarze kompetencji społecznych. Efekty te zostały opracowane zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji (poziom 6) zawartą w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 2218) i zostały opisane w uchwale nr 48/2015 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 26 maja 2015 roku.

Uchwałą nr 16/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 28 czerwca 2019 roku kierunek finanse i rachunkowość przyporządkowano do nauk społecznych w dyscyplinach naukowych: ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Zgodnie z Uchwałą, 85% efektów uczenia się przypisano do dyscypliny ekonomia i finanse, która jest dyscypliną wiodącą oraz 15% do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Uchwałą nr 17/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 28 czerwca 2019 roku dostosowano program studiów pierwszego stopnia o kierunku praktycznym, na kierunku finanse i rachunkowość do wymagań określonych w ustawie

z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Program studiów obowiązujący studentów rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2019/2020 znajduje się w załączniku do uchwały.

Analiza przedstawionych dokumentu pozwala stwierdzić, że efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym.

Analiza efektów uczenia się w obszarze wiedzy wskazuje, że Uczelnia zaproponowała ich dwanaście. Najczęściej wykorzystywanymi efektami są K_W03 (Rozumie podstawowe mechanizmy, prawa i teorie z zakresu ekonomii i finansów. Zna osiągnięcia pokrewnych nauk społecznych (np. psychologii) pomocne w wyjaśnianiu zjawisk i procesów ekonomicznych i finansowych. Zna podstawowe podmioty gospodarcze (w tym podmioty sektora finansowego) oraz instytucje ważne dla funkcjonowania gospodarki rynkowej. Zna ich formy, cele, sposób funkcjonowania, relacje z otoczeniem oraz relacje między nimi) i K_W04 (Zna podstawową terminologię związaną ze studiowanym kierunkiem w języku polskim oraz wybranym języku obcym), odpowiednio 15 i 16 razy. Najrzadziej wykorzystano efekty K_W02 (Rozumie miejsce ekonomii (w tym finansów) w systemie nauk. Zna powiązania między ekonomią a innymi naukami, a zwłaszcza relacje pomiędzy metodami badawczymi w ekonomii oraz innych naukach społecznych) oraz K_W07 (Posiada wiedzę dotyczącą historycznej ewolucji wybranych struktur i instytucji w gospodarce, a także ewolucji myśli filozoficznej i ekonomicznej), odpowiednio 3 i 2 razy.

Efektów uczenia się w obszarze umiejętności zaproponowano czternaście. Najczęściej wykorzystywano efekt K_U08 (Potrafi stosować w praktyce, w tym w pracy zawodowej, zdobytą wiedzę z zakresu studiowanego kierunku (z uwzględnieniem wiedzy i umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej)). Potrafi analizować różne rozwiązania konkretnych problemów z zakresu studiowanego kierunku, proponować odpowiednie rozstrzygnięcia w tym zakresie oraz wdrażać proponowane rozwiązania) – dwadzieścia siedem razy. Efekt ten został wykorzystany w prawie każdym przedmiocie z finansów oraz rachunkowości, a także w ramach praktyki zawodowej. Tylko trzykrotnie wykorzystano efekt K_U12 (W zakresie języka obcego ma umiejętności językowe związane ze studiowanym kierunkiem zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Jest to odzwierciedlenie profilu praktycznego kierunku, a nie ogólnoakademickiego. Efekt K_U12 został wykorzystany tylko w przedmiotach: język obcy, seminarium kursowe, seminarium dyplomowe.

Efektów uczenia się w obszarze kompetencji społecznych dla kierunku finanse i rachunkowość sformułowano sześć. Na czterdzieści dwa przedmioty, dwadzieścia siedem razy (najczęściej) wykorzystano efekt uczenia się K_K01 (Ma świadomość braków w swoich kompetencjach. Potrafi uzupełniać i doskonalić swoją wiedzę i umiejętności (zarządzać własnymi kompetencjami). Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści). Osiem razy (najmniej) wykorzystano efekt K_K05 (Umie uczestniczyć w przygotowaniu i realizacji projektów gospodarczych). Należy zwrócić uwagę, że oba efekty są sformułowane w ten sposób, że powinny pojawić się w ramach efektów w obszarze umiejętności, a nie kompetencji, gdyż używa się w nich pojęcia „potrafi uzupełniać i doskonalić swoją wiedzę i umiejętności” oraz „umie uczestniczyć”.

Szczegółowa analiza efektów uczenia się dla kierunku pozwala stwierdzić, że są one specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse, wskazanej jako dyscyplina wiodąca dla ocenianego kierunku finanse i rachunkowość. Efekty te są również zgodne z aktualnym stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz

zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku finanse i rachunkowość. Ze względu na wskazaną również w raporcie jako drugą dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości, należy stwierdzić, że również efekty uczenia się odnoszą się, choć w niewielkim stopniu, do tej dyscypliny (np. K_W02, K_U08, K_K05).

Analizując efekty uczenia się należy jednak zwrócić uwagę, że Uczelnia stosuje nieprawidłowe określenia w ramach efektów jako znajomość m.in. podstawowej wiedzy, w podstawowym zakresie itp. W ramach Polskiej Ramy Klasyfikacji dla poziomu 6, student powinien posiadać wiedzę w stopniu zaawansowanym, a nie podstawowym. Błędy te pojawiają się w efektach uczenia się K_W01, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W08, K_W09, K_W10, K_W11, K_U04, K_U14. Dodatkowo, w efekcie K_W02 podaje się, że student „rozumie miejsce ekonomii (w tym finansów) w systemie nauk”. Kierunek jest przypisanych do dyscypliny ekonomia i finanse, gdzie ekonomia jest traktowana oddzielnie w stosunku do finansów. Oznacza to, że zamiast „ekonomii (w tym finansów)” powinno używać się pojęcia „ekonomii i finansów”. Prawdłowo zastosowano określenie „ekonomia i finanse” na przykład w efekcie uczenia się K_W03.

Z efektu K_K01 należy usunąć stwierdzenie „Ma świadomość braków w swoich kompetencjach”. To zdanie nie pasuje do Polskiej Ramy Klasyfikacji, stwierdzającej, że absolwent jest gotów do krytycznej oceny działań własnych w ramach P6U_K, do którego ten efekt się odwołuje oraz krytycznej oceny posiadanej wiedzy w ramach P6S_KK, do którego również się odwołuje. Dodatkowo, efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych powinny być bardziej ukierunkowane na finanse i rachunkowość oraz zawody w ich ramach występujące. Żaden z efektów uczenia się w tym obszarze nie odnosi się do specyfiki kierunku i zdobywanych w jego ramach kompetencji społecznych.

Efekt K_K05 powinien częściej pojawiać się w przedmiotach związanych z finansami i rachunkowością, gdyż są to zajęcia związane z przyszłością zawodową studenta.

Całościowa analiza efektów uczenia się pozwala stwierdzić, że uwzględniają one umiejętności praktyczne (np. K_U01), komunikowania się w języku obcym (np. efekt K_W04) i kompetencje społeczne niezbędne w działalności właściwej dla kierunku (K_K06). Dodatkowo, są sformułowane w sposób zrozumiały dla odbiorcy oraz możliwe do osiągnięcia w ramach programu studiów dla pierwszego stopnia. Analiza macierzy efektów uczenia się opracowana dla kierunku pozwala również stwierdzić, że system weryfikacji efektów uczenia się jest opracowany prawidłowo (m.in. ocenić, że wszystkie efekty uczenia się są wykorzystane oraz w jaki sposób są przypisane do przedmiotów).

Po analizie efektów uczenia się rekomenduje się:

- naniesienie poprawek w efektach uczenia się związanych z określeniami „w stopniu podstawowym” na w „stopniu zaawansowanym” (K_W01, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W08, K_W09, K_W10, K_W11, K_U04, K_U14);
- przeformułowanie efektu K_W02 na „Rozumie miejsce ekonomii i finansów w systemie nauk. Zna powiązania między ekonomią i finansami, a innymi naukami, a zwłaszcza relacje pomiędzy metodami badawczymi w ekonomii i finansach oraz w innych naukach społecznych”;
- w efekcie K_K01 zmianę postrzegania braków w swoich kompetencjach na krytyczne spojrzenie na swoje kompetencje;
- w większym stopniu powiązanie efektu K_K05 z finansami i rachunkowością.

Dodatkowo rekomenduje się, w celu wykazania silniejszego związku efektów uczenia się z kierunkiem finanse i rachunkowość i oferowaną jedną specjalnością:

- uwzględnienie w efektach uczenia się specyfiki wybieranych przez studenta specjalności, mimo, że obecnie jest przygotowana tylko jedna specjalność;
- opracowanie profilu absolwenta dla specjalności *rachunkowość w przedsiębiorstwie*, niezależnie od opracowanego profilu absolwenta dla kierunku finanse i rachunkowość.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Studia na ocenianym kierunku finanse i rachunkowość odpowiadają misji Uczelni i jej głównym celom strategicznym. Kształcenie studentów prawidłowo koresponduje z potrzebami lokalnych i regionalnych pracodawców i innych przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Koncepcja odpowiada osiągnięciom działalności praktycznej, zwłaszcza w obszarach działalności gospodarczej, do których przygotowuje specjalność *rachunkowość w przedsiębiorstwie*.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość i odnoszą się do profilu praktycznego. Zapewniają one uzyskanie kompetencji praktycznych niezbędnych na lokalnym rynku pracy, co stwierdzono w trakcie wizytacji porównując program studiów z zatrudnieniem absolwentów w jednostkach gospodarczych. Efekty uczenia się zostały opisane na poziomie pozwalającym stwierdzić, jaki jest profil studiów (praktyczny), odnoszą się do programu studiów i sylwetki absolwenta kierunku. Uczelnia kształci studentów na rynek lokalny, głównie Suwałki i województwo podlaskie, co jest zgodne ze strategią, koncepcją i celami kształcenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. Efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i zastosowaniami w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse, stanem praktyki dotyczącym działalności zawodowej w obszarach rachunkowości i finansów oraz uwzględniają umiejętności komunikowania się w języku obcym. Efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia oraz sformułowano je w sposób zrozumiały.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

³W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Na kierunku finanse i rachunkowość programy studiów są przygotowane osobno dla każdej formy studiów (stacjonarne i niestacjonarne). Jednakże należy w tym miejscu wspomnieć, że zgodnie z Uchwałą nr 24/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda Szczepanika w Suwałkach z dnia 16 października 2020 roku podjęto decyzję o nieuruchomieniu niestacjonarnej formy studiów na kierunku finanse i rachunkowość i uruchomieniu, oprócz formy stacjonarnej dopołudniowej, formę popołudniowo-weekendową, w ramach której zajęcia odbywają się również w sobotę. Forma ta jest po raz pierwszy uruchomiana dla kierunku finanse i rachunkowość.

Programy studiów dla pierwszego stopnia, obowiązujące od roku akademickiego 2020/2021 zostały opracowane zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji (poziom 6). Uczelnia przyjęła Uchwałę nr 62/2015 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 23 czerwca 2015 roku w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia na kierunku studiów finanse i rachunkowość, studia pierwszego stopnia stacjonarne i niestacjonarne profil praktyczny. Treści programowe dla kierunku finanse i rachunkowość są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie wiodącej dla kierunku dyscypliny ekonomia i finanse, do której został przypisany. Treści programowe uwzględniają również normy, zasady oraz aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej specyficznej dla rachunkowości i finansów.

Dla zestawu efektów uczenia się został sformułowany zestaw przedmiotów, które zostały podzielone na następujące grupy:

1. Narzędzia budowania poprawnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
2. Blok ilościowy i informatyczny.
3. Przedmioty ogólnoeconomiczne i prawne.
4. Przedmioty finansowe.
5. Rachunkowość.

Oprócz wymienionych grup, student ma w programie 2 przedmioty kierunkowe do wyboru, wychowanie fizyczne oraz praktykę zawodową. Dwa przedmioty kierunkowe są wybierane z sześciu znajdujących się w ofercie.

Przedmioty są logicznie pogrupowane. Pierwsza grupa przedmiotów obejmuje *języki obce, seminaria, trening interpersonalny oraz logikę*. Druga grupa przedmiotów obejmuje m.in. *matematykę, statystykę, przedmioty informatyczne*.

W trzeciej grupie znajdują się m.in. takie przedmioty, jak: *mikroekonomia, makroekonomia, prawo*.

Analiza treści programowych pozwala stwierdzić, że są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskiwanie wszystkich efektów uczenia się. Jednocześnie, treści te uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany (wiodącej ekonomia i finanse oraz drugi, jakim są nauki o zarządzaniu i jakości). Dodatkowo, treści programowe uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku finanse i rachunkowość. Jednakże, jak wynika z przedstawionego podziału, nie zostały w ramach programu studiów kierunku finanse i rachunkowość wyróżnione przedmioty kierunkowe (trudno za taki podział uznać grupowanie oddzielnie przedmiotów finansowych i dotyczących rachunkowości). Szczególnie widoczny jest brak wyróżnionych przedmiotów specjalnościowych.

Jak wynika z programu studiów swoboda bezpośredniego wyboru przedmiotów na kierunku jest niewielka. Uczelnia proponuje zaledwie dwa przedmioty do wyboru. W programie wskazuje się dodatkowo przedmiot do wyboru w ramach bloku *rachunkowość*. Można wnioskować takie rozwiązanie tym, że rekrutowanych jest rokrocznie jedynie 30 osób, co daje jedną grupę ćwiczeniową. Łączna liczba godzin do wyboru wynosi 120, co jest zdecydowanie zbyt małą liczbą w relacji do 2100 godzin ogółem (studia stacjonarne). Zespół oceniający zwraca na to uwagę, mimo, że plan studiów, z uwzględnieniem ich formy, umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na pierwszym stopniu. Punkty te obejmują jednak: *praktyki zawodowe, języki obce, seminarium kursowe, seminarium dyplomowe*. Wybór przedmiotów merytorycznie związanych z kierunkiem jest ograniczony. Proponowanie studentom jednej specjalności również nie powoduje, że student może samodzielnie dokonywać wyboru przedmiotów związanych z jego zainteresowaniami.

Zespół oceniający zwraca na to uwagę, mimo, że spełniony jest wymóg dotyczący łącznej liczby ECTS przyporządkowanej zajęciom do wyboru. Uczelnia nie oferuje również alternatywnej specjalności do oferowanej od lat tej samej specjalności, jaką jest rachunkowość w przedsiębiorstwie. W związku z powyższym rekomenduje się zaproponowanie studentom alternatywnej specjalności (np. dotyczącej finansów) oraz wyodrębnienie w programie studiów przedmiotów specjalnościowych, aby student mógł jednoznacznie orientować się, które przedmioty są związane z realizowanym kierunkiem, a które realizowaną specjalnością. Rekomenduje się również zwiększenie liczby przedmiotów do wyboru z modułów finanse oraz rachunkowość.

Przedmiotom przypisano od pięciu do siedemnastu efektów uczenia się. Najmniejsza liczba efektów uczenia się jest przypisana do *narzędzi informatycznych w przedsiębiorstwie oraz technologii informacyjnej*. Największa liczba efektów uczenia się jest przypisana *praktyce zawodowej*. Każdy z przedmiotów uwzględnia co najmniej jeden efekt uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W przypadku przedmiotów prowadzonych techniką komputerową rekomenduje się ich odpowiednie oznaczenie w programie studiów, aby student mógł zorientować się, które zajęcia będą prowadzone z zastosowaniem oprogramowania komputerowego. Dotyczy to w szczególności przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych.

W programie studiów kierunku finanse i rachunkowość przewidziano możliwość prowadzenia zajęć w języku angielskim z *mikroekonomii* i *makroekonomii*. Rekomenduje się, aby również nauczaniem w języku angielskim objąć przedmioty z *finansów, rachunkowości*, które są przedmiotami kierunkowymi.

Analiza przedstawionego zestawu przedmiotów pozwala dokonać oceny programu studiów w zakresie ich udziału w realizacji efektów uczenia się i kompletności treści programowych. Treści te, związane z dyscypliną ekonomia i finanse, są ujęte w grupie przedmiotów *ogólnoekonomicznych i prawnych, przedmiotów z finansów oraz rachunkowości*.

Na studiach pierwszego stopnia przedmioty kierunkowe są związane z realizacją niemal wszystkich sformułowanych efektów uczenia się. Nie uwzględniono następujących efektów K_W02 (rozumie miejsce ekonomii (w tym finansów) w systemie nauk. Zna powiązania między ekonomią i innymi naukami, a zwłaszcza relacje pomiędzy metodami badawczymi w ekonomii oraz innych naukach społecznych) oraz K_U12 (w zakresie języka obcego ma umiejętności językowe związane

ze studiowanym kierunkiem zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego).

Studia na kierunku finanse i rachunkowość na pierwszym stopniu (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) są prawidłowo zorganizowane co do liczby semestrów i lat trwania studiów. Program studiów pierwszego stopnia na studiach stacjonarnych zakłada obciążenie studentów na poziomie 3060 godzin (w tym 960 godzin *praktyki zawodowej* oraz 60 godzin *wychowania fizycznego*), co jest liczbą prawidłową. Rozkład zajęć, co do liczby przedmiotów oraz godzin zajęć, między semestrami jest proporcjonalny. Najmniejsza liczba godzin jest w semestrze pierwszym oraz szóstym, co należy uznać za słuszne rozwiązanie (w pierwszym semestrze studenci poznają system nauczania na poziomie wyższym, w szóstym semestrze przygotowują pracę dyplomową). Warto zwrócić uwagę, że *praktyki zawodowe* są przewidziane w semestrach od drugiego do piątego, co oznacza, że nie przewiduje się *praktyk zawodowych* w szóstym semestrze. Analogicznie, na studiach niestacjonarnych obciążenie studenta zaplanowano na 2320 godzin (w tym 960 godzin *praktyki zawodowej*). Udział procentowy godzin zajęć na studiach stacjonarnych w relacji do zajęć na studiach niestacjonarnych wynosi 76%. Analiza programu studiów pozwala więc na stwierdzenie, że plan studiów, z uwzględnieniem ich formy, z punktu widzenia czasu trwania studiów, nakładu pracy mierzonego łączną liczbą punktów ECTS są poprawnie oszacowane i zapewniają przez studentów osiągnięcie efektów uczenia się.

Czas pracy studenta stacjonarnego i niestacjonarnego ogółem jest taki sam, zaś różnica między liczbą godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi 640. Różnica ta jest uzasadniona, w związku z tym, że student stacjonarny studiuje przez pięć dni w tygodniu, zaś student niestacjonarny – dwa dni co dwa tygodnie. Student niestacjonarny różnicę w godzinach musi realizować w ramach pracy samodzielnej. Wpływ na ogólne obciążenie pracą studenta mają liczba zrealizowanych punktów ECTS na pierwszym stopniu (tj. 180 punktów) oraz standardowy wskaźnik czasu pracy studenta na 1 punkt ECTS. W przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, wskaźniki czasu zostały skalkulowane prawidłowo. Dotyczy to również uruchomionego w roku akademickim 2020/2021 trybu popołudniowo-weekendowego.

Analizując udział liczby punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwanych w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich należy zwrócić uwagę, że jest on zgodny z wymaganiami zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Liczba ta stanowi 64,28% w przypadku studiów stacjonarnych oraz 49,22% w przypadku studiów niestacjonarnych. Zespół oceniający stwierdza więc, że liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie, oraz dla poszczególnych zajęć oraz grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Analiza liczby punktów ECTS, jaką ma do zrealizowania student w ramach poszczególnych semestrów pozwala zauważyć, że na pierwszym stopniu studiów zaplanowano dokładnie 30 punktów ECTS w semestrze. Pokazuje to, że rozkład przedmiotów w semestrach od tej strony jest poprawnie zaplanowany. Rozkład godzinowy zajęć realizowanych przez studentów w poszczególnych semestrach pozwala zauważyć, że rozpiętość ta zawiera się między 300 a 650 godzin na studiach stacjonarnych (220 a 520 godzin na studiach niestacjonarnych).

Języki obce są prowadzone przez pierwszych pięć semestrów i obejmują 150 godzin w przypadku studiów stacjonarnych oraz 100 godzin w przypadku studiów niestacjonarnych. Oznacza to, program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego. Liczba języków do wyboru jest satysfakcjonująca, choć jest uboga. Rekomenduje się w związku z tym zwiększenie wyboru, obejmującego co najmniej język *niemiecki*, choć również dobrze byłoby rozważyć wprowadzenie języków *romańskich*.

Treści programowe obejmują zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych oraz nauk społecznych (np. *logika*). Przyporządkowana tym zajęciom liczba punktów ECTS jest prawidłowa.

Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Warto zwrócić uwagę, że ostatnio wprowadzone zmiany uwzględniają sugestie interesariuszy zewnętrznych, którymi są współpracujące z Uczelnią jednostki gospodarcze, co potwierdzono w trakcie rozmów w czasie wizytacji. Dotyczyło to m.in. wprowadzenia przedmiotów kształtujących tzw. kompetencje miękkie (np. przedmiot *trening interpersonalny*, będący w programie studiów na pierwszym roku studiów). Dodatkowo, program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Przedstawione w raporcie samooceny wartości zostały zweryfikowane w trakcie wizytacji. Oznacza to, że zajęcia te spełniają wymogi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 roku, a więc są prowadzone w warunkach właściwych dla zakresu działalności związanej z kierunkiem finanse i rachunkowość oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Jak wspomniano przy ocenie kryterium 1, kierunek finanse i rachunkowość przypisano w 85% do dyscypliny ekonomia i finanse oraz w 15% do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Oznacza to, że został spełniony wymóg przyporządkowania punktów ECTS zgodnie z wymaganiami.

Planowana liczebność grup studenckich dla seminarium dyplomowego, w tym grup na kierunku finanse i rachunkowość, ustalana zgodnie z zarządzeniem nr 63/2017 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach jest prawidłowa. Jak podano w raporcie samooceny, nie określono jednak górnej granicy osób w grupach seminaryjnych. Wyznaczono jedynie dolną granicę, wynoszącą 6 osób. Nie jest to właściwa praktyka, gdyż zbyt duża liczebność grupy może spowodować, że nie zostaną osiągnięte w sposób właściwy efekty uczenia się przypisane seminarium dyplomowemu. Wskazała na to analiza prac dyplomowych przez zespół oceniający, których poziom w zakresie treści, oceniono nisko. Rekomenduje się, dla zapewnienia jakości prac dyplomowych, aby ustalono górną granicę liczby seminarzystów w poszczególnych grupach.

Poza okresem pandemii COVID-19, nie prowadzono zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, mimo, że jest to możliwe zgodnie z uregulowaniami prawnymi Uczelni. W czasie pandemii COVID-19, zajęcia są w całości prowadzone z wykorzystaniem platformy Microsoft Teams. W trakcie hospitacji zajęć stwierdzono, że kształcenie na odległość jest prowadzone prawidłowo. Są wykorzystywane wszystkie metody i techniki kształcenia właściwe do osiągnięcia efektów uczenia się.

Analiza 89 sylabusów (45 dla studiów stacjonarnych oraz 44 dla studiów niestacjonarnych) pozwala stwierdzić, że stosowane w trakcie zajęć metody kształcenia są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. W ich doborze, szczególnie w czasie pandemii COVID-19, są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie

przez studentów efektów uczenia się. W trakcie wykładów są wykorzystywane środki multimedialne (komputer, projektor), prowadzona jest dyskusja nad omawianym problemem w ramach danego tematu zajęć. Ćwiczenia obejmują głównie rozwiązywanie zadań, dyskusję. W trakcie hospitacji zaobserwowano, że podczas zajęć na odległość był wykorzystywany arkusz kalkulacyjny przy rozwiązywaniu zadań. W trakcie hospitacji zauważono również, że stosowane metody stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Studenci rozwiązywali m.in. wspólnie jeden problem decyzyjny. Stosowane w trakcie zajęć metody kształcenia zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Szczególnie istotną rolę odgrywają w tym przypadku zajęcia z finansów oraz rachunkowości, gdyż studenci są przygotowywani do pracy w tych dwóch obszarach. Należy zwrócić uwagę, że część zajęć jest prowadzona z wykorzystaniem systemów finansowo-księgowych, stosowanych w praktyce gospodarczej. Zajęcia te nie są jednak specjalnie odznaczone w programie studiów. W związku z powyższym rekomenduje się, aby je odpowiednio wyeksponować, bo nawet sylabusy nie zawierają informacji na ten temat.

Metody kształcenia umożliwiają również uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2. Metody stosowane w ramach nauczania *języka angielskiego i języka rosyjskiego* obejmują ćwiczenia laboratoryjne, konwersatorium, metody praktyczne i aktywizujące, jak: konwersacje, symulacja scenek z życia codziennego, słuchanie dialogów.

Zgodnie z regulaminem studiów Uczelni student może zwiększyć liczbę punktów powyżej 180. Student może również realizować indywidualny program studiów oraz studiować w ramach indywidualnej organizacji studiów (punkt 4 regulaminu studiów). Regulamin studiów uwzględnia również potrzeby studentów z niepełnosprawnością nie tylko ze strony bazy infrastrukturalnej, ale również w zakresie uczestnictwa w zajęciach, indywidualnych form zaliczenia.

Metody i techniki kształcenia na odległość, stosowane w trakcie pandemii COVID-19 są wykorzystywane prawidłowo. Jak wspomniano wcześniej, przed marcem 2020 roku kształcenie na odległość, nawet pomocniczo, nie było wykorzystywane na kierunku finanse i rachunkowość.

W ramach kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość Wydział Ekonomiczno-Humanistyczny zapewnia realizację praktyk zawodowych. Aktualnie kształcenie na praktykach jest uregulowane na podstawie zarządzenia nr 2/2021 wydanego przez Rektora PWSZ w Suwałkach.

Efekty uczenia się dla praktyk są zgodne z efektami kierunkowymi, a także z efektami przewidzianymi dla pozostałych przedmiotów ujętych w całym planie studiów. Opisany w postaci efektów zestaw wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jest zasadniczo zgodny z potrzebami rynku pracy. Wątpliwości budzi jednak kwestia właściwej zależności sekwencyjnej pomiędzy efektami uczenia się dla praktyk i pozostałych przedmiotów. Moduł praktyk jest podzielony na cztery części, na tę formę kształcenia przewidziano w planie studiów łącznie 960 godzin: semestr 2 – 320 godzin, semestr 3 – 160 godzin, semestr 4 – 320 godzin, semestr 5 – 160 godzin. Wymiar praktyk jest zatem wyższy, niż wynikałoby to z wymogów ustawowych oraz stanowiska interpretacyjnego 2/2020 Prezydium PKA. Liczba godzin jest również odpowiednia dla osiągnięcia wszystkich założonych efektów uczenia się. Jednakże poza zdawkową informacją w karcie przedmiotu, w programie praktyk nie uwzględniono podziału na części. Zgodnie z aktualnym stanem rzeczy student realizuje cztery razy ten sam program praktyk: za każdym razem ten sam zestaw treści, mający w założeniu prowadzić do osiągnięcia tych samych efektów uczenia się. Nie określono przy tym, jaki stopień osiągnięcia danego efektu jest wymagany na końcu każdego etapu praktyk, a zatem po każdym semestrze wymagany jest ten sam

poziom osiągnięcia tych samych efektów. Takie podejście nie uwzględnia żadnego progresu kształcenia i jest niewłaściwe, także dlatego, że ogranicza możliwości kontroli nad właściwą sekwencją kształcenia w ciągu całych studiów. Treści przypisane do praktyk, choć są adekwatne dla osiągania przez studentów założonych efektów uczenia się, nie zostały rozpisane na poszczególne semestry, tym samym nie zapewniono mechanizmów kontroli nad właściwą sekwencją treści kształcenia w całym programie studiów. Przy takiej konstrukcji programu praktyk nie jest możliwe jednoznaczne potwierdzenie ich prawidłowego umieszczenia w planie studiów. Nakład pracy studenta na praktykach został błędnie przeliczony na punkty ECTS – przypisano 24 punkty ECTS, a z liczby godzin wynika, że student powinien otrzymywać od 32 do 38 punktów. Niewłaściwa liczba punktów ECTS została podana zarówno w karcie przedmiotu, jak i w planie studiów, należy te wartości niezwłocznie skorygować.

Jako formę dokumentowania pracy studenta na praktykach przyjęto dziennik praktyk, składający się z zaświadczenia o odbyciu praktyki oraz karty sprawozdania z praktyki, w której student dokonuje chronologicznych wpisów dotyczących zadań realizowanych na praktykach. Zgodnie z opisem rubryk w formularzu karty praktyki student może oprócz raportowania zrealizowanych zadań zawrzeć także swoje uwagi i spostrzeżenia. W przykładowej dokumentacji nie stwierdzono jednak zapisów tego typu. Ze względu na ograniczoną objętość rubryk formularza karta praktyki nie spełnia swojej funkcji jako sprawozdanie studenta. Przyjęta forma dokumentacji jest wystarczająca dla podstawowej weryfikacji efektów pracy studenta na praktykach. Weryfikacja zapisów w dokumentacji wypełnianej przez studenta jest jednym z dwóch elementów oceny osiągnięcia efektów uczenia się. Drugim elementem, kluczowym dla procesu oceny, jest arkusz oceny kwalifikacji zawodowych studenta nabytych podczas praktyki, w którym zakładowy opiekun praktyki ocenia osobno każdy z założonych efektów uczenia się. Ocena dokonywana przez zakładowego opiekuna praktyk ma zatem charakter kompleksowy i co istotne, jest dokonywana w czterostopniowej skali opisowej, którą można przełożyć bezpośrednio na skalę ocen dla przedmiotu. Pewną słabością jest arbitralny, jednoosobowy sposób oceny pracy studenta, której dokonuje wyłącznie opiekun zakładowy, natomiast rola opiekuna kierunkowego po stronie uczelni ogranicza się wyłącznie do weryfikacji zapisów w dokumentacji i obliczenia średniej z ocen osiągnięcia poszczególnych efektów. Z uwagi na to, że kierunkowy opiekun praktyk odpowiada za merytoryczną i dydaktyczną opiekę nad studentami oraz jakość kształcenia na praktykach, wskazane jest wprowadzenie dodatkowej formy weryfikacji i oceny pracy studenta bezpośrednio przez opiekuna praktyk. Weryfikacja taka mogłaby następować na podstawie sporządzanego przez studenta rozszerzonego sprawozdania z praktyk (lub ich części). Sprawozdanie takie powinno zawierać w szczególności krótki opis firmy/instytucji w której student odbywał praktykę, charakterystykę procesów, w których uczestniczył oraz jego własne spostrzeżenia, uwagi i wnioski, w szczególności takie, które mogłyby być pomocne w pisaniu pracy dyplomowej, użyteczne w działalności zawodowej oraz przydatne dla pracodawcy. Rekomenduje się jednostce wprowadzenie tej dodatkowej formy dokumentacji pracy studenta. Wskazane jest udostępnienie studentom dokładnych wytycznych odnośnie formy i treści takiego sprawozdania.

Ze strony uczelni opiekę merytoryczną nad studentami sprawują kierunkowi opiekunowie praktyk. Aktualnie funkcję tę pełni jedna osoba, co jest wystarczające dla obecnej ilości studentów. Funkcje zakładowych opiekunów praktyk każdorazowo powierzane są pracownikom dydaktycznym, którzy posiadają odpowiednie doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, a ponadto mają dobre relacje z interesariuszami zewnętrznymi. Ten aspekt stanowi mocną stronę kształcenia na praktykach. Jednostka nie określiła w sposób sformalizowany kryteriów dotyczących kwalifikacji zakładowych

opiekunów praktyk, jednakże w ramach uzgodnień z pracodawcą dokłada się starań, aby opiekunem zakładowym była osoba z odpowiednim doświadczeniem zawodowym w zakresie finansów i rachunkowości. Jest to wystarczające rozwiązanie dla obecnych potrzeb kierunku.

Przeprowadzona analiza miejsc odbywania praktyk wykazała, że były to podmioty odpowiednie dla realizacji programu praktyk, dysponujące (przynajmniej potencjalnie) odpowiednimi zasobami w zakresie infrastruktury technicznej i kadry.

Większość zagadnień dotyczących organizacji *praktyk* została uregulowana formalnie na podstawie zarządzeń Rektora oraz załączników do tych zarządzeń (w szczególności Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych). W przypadku kwestii nie uregulowanych bezpośrednio decyzje dotyczące praktyk podejmowane są zgodnie z kompetencjami ustalonymi w regulaminie. Właściwie zostały określone zasady komunikacji i współpracy pomiędzy jednostką prowadzącą kierunek i wszystkimi interesariuszami procesu kształcenia na praktykach. Poziom formalnej organizacji kształcenia na praktykach należy uznać za wystarczający dla potrzeb kierunku. W regulaminie określono także zasady hospitowania miejsc, w których odbywają się praktyki. Potwierdzono, że tego typu hospitacje były losowo prowadzone, jednak zawartość protokołów z hospitacji wskazuje, że przeprowadzano je w sposób bardzo pobieżny. Rekomenduje się, aby ukierunkować hospitacje na uzyskanie większej ilości informacji użytecznych dla doskonalenia kształcenia. Poprzednie wersje Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych obejmowały również procedurę zaliczenia praktyk na podstawie działalności zawodowej studentów. Podstawą do zaliczenia praktyk w całości lub części w takich przypadkach była stosowna dokumentacja poświadczona przez zakład pracy, zawierająca opis zadań pełnionych przez studenta w ramach obowiązków zawodowych. Dokumentacja ta nie była wystarczająca, aby w pełni weryfikować i oceniać osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów. W niektórych przypadkach praktyki były zaliczane w całości na podstawie doświadczenia zawodowego studenta, pomimo, że student wykonywał pracę umożliwiającą osiągnięcie jedynie część efektów uczenia się (np. praca na stanowisku rejestratora medycznego). Uczelnia podjęła próbę rozwiązania tego problemu uchwalając w dniu 05.01.2021 nowy Regulamin studenckich praktyk zawodowych poprzez usunięcie zapisu o możliwości zaliczenia przez studentów praktyk na podstawie działalności zawodowej. Wprowadzone uregulowania nie stanowią jednak właściwego rozwiązania problemu. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że zmiany w Regulaminie nie obejmą studentów, którzy zgodnie z planem studiów powinni rozpocząć praktyki w trakcie bieżącego roku akademickiego, ponieważ Regulamin został uchwalony dopiero pod koniec I semestru. Ponadto zmiany nie zostały poprzedzone gruntowną ewaluacją kształcenia na praktykach ani diagnozą potrzeb interesariuszy. Znaczna część studentów kierunku to osoby pracujące, które nie mogą sobie pozwolić na realizację praktyk w pełnym wymiarze w innym miejscu pracy, co potwierdzili zarówno przedstawiciele studentów, jak i pracodawców obecni na spotkaniach z ZO PKA. Znaczna część tych studentów w ramach swojej pracy zawodowej wykonuje zadania umożliwiające osiągnięcie (w całości lub częściowo) zestawu efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk. Jednak nowe uregulowania formalne wprowadzone przez Uczelnię w praktyce uniemożliwiają studentom z tej grupy pogodzenie pracy zawodowej z obowiązkiem zaliczenia praktyk. Jednostka powinna zatem wdrożyć rozwiązania, które będą satysfakcjonujące dla wszystkich interesariuszy procesu kształcenia, a które jednocześnie pozwolą utrzymać odpowiednią jakość kształcenia, w tym przede wszystkim zapewnią możliwość pełnej weryfikacji efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk, ale osiągniętych przez studentów w ramach działalności zawodowej. W tym zakresie zostaje sformułowane stosowne zalecenie. Rekomendowane jest wdrożenie stosownych rozwiązań w dwóch etapach. W ramach etapu pierwszego, przejściowego, obejmującego

studentów, którzy rozpoczęli już cykl kształcenia, ale zgodnie z planem studiów powinni rozpocząć realizację praktyk w roku akademickim 2020/2021, należy wprowadzić kartę oceny kwalifikacji zawodowych dla studentów zaliczających praktyki na podstawie działalności zawodowej, według wzoru stosowanego dla praktyk realizowanych w ramach studiów. Na karcie tej właściwa osoba (np. upoważniony przedstawiciel zakładu pracy zatrudniającego studenta) powinna dokonywać oceny osiągnięcia przez studenta poszczególnych efektów uczenia się. Rekomendowane jest również, aby studenci zaliczający praktyki na podstawie działalności zawodowej składali rozszerzone sprawozdanie, analogicznie jak to jest rekomendowane w przypadku studentów realizujących praktyki w ramach studiów. W etapie drugim (dla studentów z naboru na rok 2021/2022) rekomendowane jest wprowadzenie możliwości realizowania praktyki w miejscu wykonywania pracy zawodowej, pod warunkiem, że student będzie miał możliwość w założonym czasie, nie krótszym niż wymiar praktyk w planie studiów, realizować wszystkie treści określone w programie praktyk, a tym samym osiągnąć odpowiednich efektów uczenia się. Metody dokumentacji zadań wykonywanych (a także zasady weryfikacji efektów uczenia się), w przypadku studentów realizujących praktyki w ramach swojej pracy zawodowej powinny być takie same jak dla studentów realizujących tę formę kształcenia w miejscu wyznaczonym przez Uczelnię. Rekomenduje się, aby przed wprowadzeniem szczegółowych rozwiązań w tym zakresie przeprowadzić gruntowne konsultacje z interesariuszami kształcenia na praktykach. Ponadto rekomenduje się, aby umożliwić studentom zaliczanie praktyk już etapie rekrutacji na studiach procedury uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem szkolnictwa wyższego, zgodnie z art. 71 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Mocną stroną kierunku jest współpraca ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce (Oddział Okręgowy w Suwałkach) oraz pracodawcami, dzięki czemu jest zapewniona odpowiednia pula miejsc dla odbywania praktyk. Ponadto jednostka umożliwia studentom samodzielny wybór miejsca odbywania praktyki. Kryteria doboru miejsc na praktyki nie zostały wprowadzić szczegółowo zdefiniowane w regulaminie studenckich praktyk zawodowych, ale dobór miejsca na praktyki jest dokonywany pod nadzorem kierunkowego opiekuna praktyk. Studenci są informowani o wymogach dotyczących praktyk w trakcie spotkań informacyjnych, organizowanych z odpowiednim wyprzedzeniem. Jest to rozwiązanie jedynie częściowo wystarczające. Należy zaznaczyć, że standard jakości kształcenia 2.4 wyraźnie wskazuje na potrzebę formalizacji kryteriów jakościowych w zakresie samodzielnego doboru miejsc praktyk przez studenta. W tym zakresie zostaje sformułowane stosowne zalecenie.

Jednostka nie wypracowała sformalizowanych zasad odnośnie przeglądów i oceny kształcenia na praktykach. W ocenę praktyk nie byli do tej pory w usystematyzowany sposób włączani studenci. Aktywny udział w monitorowaniu i ocenie tej formy kształcenia biorą zaś przedstawiciele pracodawców, którzy podejmują kwestie związane z realizacją praktyk w ramach Rady Uczelni oraz jednostek odpowiedzialnych za jakość kształcenia. Ponadto w 2019 roku przeprowadzono szersze konsultacje dotyczące efektów uczenia się i programu praktyk, kierując ankietę do pracodawców współpracujących z kierunkiem. Część wniosków z ankiet uwzględniono w aktualnym programie praktyk. Należy jednak zauważyć, że brak usystematyzowanych procedur w zakresie ewaluacji kształcenia na praktykach, w tym pominięcie opinii studentów, prowadzi do powstawania pewnych nieprawidłowości w procesie kształcenia, wymienionych wcześniej w treści analizy. Rekomenduje się, aby wprowadzić odpowiednio usystematyzowane rozwiązania w zakresie ewaluacji kształcenia na praktykach, w tym objąć tę formę kształcenia regularną oceną dokonywaną przez wszystkich

interesariuszy. Elementem oceny powinny być także bardziej wnikliwie przeprowadzane hospitacje w miejscach odbywania praktyk oraz rzetelna analiza ich wyników. Rekomenduje się też, aby wnioski doskonalące z ewaluacji praktyk były wdrażane w cyklu rocznym.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się jest prawidłowa. Uczelnia posiada duże doświadczenie w zakresie działalności dydaktycznej. Zajęcia dydaktyczne w semestrze zimowym trwają od października do stycznia, a w semestrze letnim od lutego do czerwca. Proces kształcenia zaplanowany jest na 15 tygodni w semestrze w przypadku studiów stacjonarnych oraz 10 zjazdów w semestrze, w przypadku studiów niestacjonarnych. Kwestie te reguluje Zarządzenie nr 44/2020 Rektora PWSZ w Suwałkach oraz Zarządzenie nr 94/2020. Plany zajęć są konstruowane w sposób zapewniający higienę pracy umysłowej. Stosowane w Uczelni standardy rozplanowania zajęć umożliwiają efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium częściowo spełnione

Uzasadnienie

Program studiów ogólnie jest prawidłowo przygotowany i spełnia wymagania co do liczby punktów ECTS oraz liczby godzin. Dobór treści programowych również nie budzi zastrzeżeń, jeżeli chodzi o stronę merytoryczną zapewniającą osiągnięcie efektów uczenia się. Uczelnia zapewnia możliwość realizowania indywidualnego programu studiów. Również zapewnione są studentom z niepełnosprawnościami odpowiednie warunki do studiowania.

Organizacja praktyk nie spełnia wszystkich standardów jakości przewidzianych dla tej formy kształcenia. Można jednakże wyróżnić także mocne strony jednostki w tym zakresie, jak:

- duża liczba godzin przewidzianych na realizację praktyk w planie studiów;
- odpowiednia ilość miejsc dla odbywania praktyk zapewnianych we współpracy z pracodawcami;
- opracowanie odpowiedniego wzoru arkusza kwalifikacji zawodowych i umożliwianie zakładowym opiekunom praktyk dokonywania oceny każdego z efektów uczenia się osiąganych przez studentów;
- zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w monitoring ocenę procesu kształcenia na praktykach i modyfikację efektów uczenia się.

Błędy i nieprawidłowości stwierdzono w zakresie organizacji praktyk. Zalicza się do nich:

1. w programie praktyk nie uwzględniono podziału modułu na części poprzez adekwatne przyporządkowanie efektów uczenia się oraz treści kształcenia do poszczególnych semestrów;
2. nie rozwiązano należycie kwestii zaliczania praktyk na podstawie działalności zawodowej studentów;
3. proces ewaluacji kształcenia na praktykach nie jest należycie usystematyzowany, a ponadto oceny te nie są dokonywane z udziałem studentów.

Część z powyższych słabości stanowi uchybienia wymagające sformułowania stosownych zaleceń.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

Zaleca się podjęcie skutecznych działań projakościowych zapobiegających w przyszłości występowaniu błędów i nieprawidłowości wymienionych w kryterium 2 w zakresie praktyk zawodowych. W celu usunięcia błędów i nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych należy:

1. Wprowadzić jednoznaczny podział praktyk na części, realizowane w ramach ustalonych semestrów.
2. Określić program dla każdej z części praktyk, uwzględniając właściwą progresję efektów uczenia się w ramach modułu praktyk oraz właściwą sekwencję ich osiągania w całym programie studiów.
3. Przypisać treści kształcenia dla praktyk stosownie do podziału modułu oraz do efektów uczenia się przewidzianych do osiągnięcia w ramach każdej z części praktyk.
4. Wprowadzić odpowiednie rozwiązania w zakresie zaliczania przez studentów praktyk na podstawie działalności zawodowej, uwzględniając rekomendacje zawarte w treści analizy przedmiotowego kryterium.
5. Określić szczegółowo kryteria jakościowe w zakresie infrastruktury i wyposażenia oraz kwalifikacji opiekunów w miejscu odbywania praktyk. Kryteria te powinny być formalnie uregulowane i podane do wiadomości studentów, w szczególności aby umożliwić im ewentualne poszukiwanie miejsca na odbycie praktyki we własnym zakresie.
6. Wprowadzić zasadę regularnej ewaluacji kształcenia na praktykach, z udziałem osób odpowiedzialnych za realizację praktyk i uwzględniając opinie studentów i pracodawców. Realizując zalecenie należy zwrócić uwagę na stosowne rekomendacje zawarte w analizie.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w roku akademickim 2020/2021 opisuje Uchwała nr 14/2020 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 30 czerwca 2020 roku. Uchwała ta była uchwałą zmieniającą Uchwałę nr 14/2019 z dnia 28 czerwca 2019 roku – nowa uchwała nie wprowadzała istotnych zmian w zakresie rekrutacji dla kierunek finanse i rachunkowość. W załączniku do uchwały są przedstawione szczegółowe informacje związane z rekrutacją na poszczególne kierunki, w tym na oceniany kierunek. Na studiach pierwszego stopnia podstawowym kryterium przyjęcia jest suma punktów uzyskanych z egzaminu dojrzałości. Uczelnia przewiduje dwa przedmioty stanowiące podstawę rekrutacji na kierunek finanse i rachunkowość. Jest to jeden z następujących przedmiotów: *matematyka, historia, geografia, wiedza o społeczeństwie* oraz jeden z następujących języków obcych: *angielski, rosyjski, niemiecki, francuski*. W przypadku przedmiotów na poziomie podstawowym stosuje się mnożnik 1, zaś w przypadku przedmiotów na poziomie rozszerzonym – mnożnik 1,5. Takie same zasady obowiązują zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Tak sformułowane

warunki rekrutacji należy uznać za zgodne ze strategią i profilem kształcenia na Uczelni. Nie zauważono niezgodności z postanowieniami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 70.3 i 70.4). Algorytm obliczeniowy zawarty w Uchwale jest prosty i uwzględnia różnice między kandydatami legitymującymi się tzw. „nową maturą”, jak i kandydatami legitymującymi się „starą maturą”. Kandydat rejestruje się w formie elektronicznej z zastosowaniem systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK), podłączonego do strony głównej Uczelni i wnosi opłatę – jest to etap pierwszy rekrutacji. W systemie wypełnia się elektroniczny formularz zgłoszeniowy. W ramach etapu drugiego kandydat jest zobowiązany do dostarczenia kompletu wymaganych dokumentów do Uczelni. Następnie Uczelnia sprawdza poprawność wyliczeń punktów rekrutacyjnych, przygotowuje listy zakwalifikowanych do przyjęcia na studia, przygotowuje listy osób przyjętych na studia oraz przygotowuje decyzje o odmowie przyjęcia na studia. Cały proces rekrutacji wraz ze szczegółowym opisem postępowania kwalifikacyjnego jest opisany na stronie internetowej Uczelni. W Uchwale nr 14/2020 opisano również szczegółowo zasady rekrutacji i odbywania studiów przez cudzoziemców na studiach w języku polskim. W Uchwale również uwzględniono postępowanie w sprawie przyjęcia na studia przez rekrutację kandydatów będących laureatami oraz finalistami olimpiad stopnia centralnego. W przypadku osób z niepełnosprawnością Uczelnia nie przewiduje na kierunku finanse i rachunkowość w tym zakresie ograniczeń (kandydat musi dostarczyć zaświadczenie o niepełnosprawności). Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, studenci zwrócili uwagę, że wśród przedmiotów branych pod uwagę na rekrutacji, powinny znajdować się przedmioty ścisłe, jak np. *fizyka*. Warto wziąć pod rozwagę propozycję studentów.

Zawarte w Uchwale nr 14/2020 warunki rekrutacji, kryteria kwalifikacji oraz procedury rekrutacyjne należy uznać za w pełni zrozumiałe, sprawiedliwe i zapewniające równie szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku. Są również przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na pierwszym stopniu studiów kierunku finanse i rachunkowość.

Zgodnie z Uchwałą nr 10/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 17 maja 2019 roku ustalono, że liczba miejsc na kierunek studiów finanse i rachunkowość na studiach stacjonarnych będzie wynosić 30 osób (ostatecznie zrekrutowano 21 osób). W roku akademickim 2020/2021 zrekrutowano również studentów na studia stacjonarne prowadzone w godzinach popołudniowych i weekend (w sobotę).

W regulaminie studiów znajdują się procedury i zasady związane z oceną osiągania przez studentów efektów uczenia się. Przyjęte tam rozwiązania należy uznać za poprawne. Zawarte regulacje definiują okres zaliczeniowy, metody oceny osiągnięć studenta, przyjęty system ocen, warunki zaliczenia przedmiotu oraz procedury dyplomowania. Na Uczelni funkcjonuje system informatyczny, który zapewnia pełną informację o osiągnięciach studentach. Student ma prawo odwołać się od uzyskanych ocen oraz możliwość je poprawić. Przyjęte rozwiązania dotyczące oceniania osiągnięć studenta nie budzą zastrzeżeń.

Przeprowadzona przez zespół oceniający analiza sylabusów (kart przedmiotów) realizowanych na pierwszym stopniu studiów kierunku finanse i rachunkowość pozwala zauważyć, że na kierunku dominującymi metodami oceny osiągania efektów uczenia się studenta są testy i kolokwia. Jedną z form przewidzianych w ramach egzaminów jest również egzamin ustny, jednakże również z wykonywaniem zadań. W większości sylabusów w przypadku wykładów zaznacza się najczęściej, że egzamin jest pisemny, bez podania konkretnej formy zaliczenia. W ramach ćwiczeń inną metodą

weryfikacji osiągnięć studenta jest ocena aktywności studenta na zajęciach (mniej niż 50% oceny końcowej), prezentacje, projekty. Ten zestaw jest dość wszechstronny, choć rzadko wykorzystywany, jednakże pozwalający w różny sposób ocenić umiejętności studenta. Testy i kolokwia służą przede wszystkim do sprawdzenia wiedzy studenta.

Dobrym rozwiązaniem przyjętym przez Uczelnię jest to, że przedmioty do wyboru kończą się egzaminem, a nie zaliczeniem. Podnosi to rangę przedmiotu i powoduje, że odgrywają one istotną rolę w końcowej ocenie uzyskania efektów uczenia się przez studenta.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Metody te umożliwiają sprawdzenie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku finanse i rachunkowość.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się w ramach zajęć z języka obcego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku kierunku finanse i rachunkowość prowadzonego tylko na pierwszym stopniu. Zaliczenie obejmuje aktywność na zajęciach, kolokwia, pracę semestralną. Ze względu na to, że w programie przedmiotu, jakim jest język obcy, są tematy związane z finansami i rachunkowością, możliwe jest również zweryfikowanie umiejętności w zakresie języka specjalistycznego. Zapewniają to również metody weryfikacji stosowane w ramach przedmiotów *microeconomics* oraz *macroeconomics*. Kompletna weryfikacja umiejętności w zakresie znajomości języka obcego w przypadku wprowadzenia do programu studiów przedmiotów z finansów oraz rachunkowości w języku *angielskim*, będącym językiem biznesu.

Uczelnia i Wydział mają wypracowane rozwiązania w zakresie potwierdzania i weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które są obowiązujące na całej Uczelni. Podstawą tego systemu jest regulamin studiów ujęty w Uchwale nr 6/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 17 maja 2019 roku (par. 17, 29 i 36). W ramach Uchwały jest sformułowana procedura oraz organy powołane do uczestniczenia w procesie uznawania efektów uczenia się. Szczegółowy regulamin potwierdzania efektów uczenia się znajduje się w Uchwale nr 8/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach z dnia 17 maja 2019 roku. Regulamin ten w sposób precyzyjny określa w pkt. 2 organy prowadzące postępowanie w sprawie potwierdzania efektów uczenia się, zaś w pkt. 3 i pkt. 4 procedurę postępowania w sprawie uznawalności. W Uchwale również przedstawiono sposób przyjęcia na studia w wyniku potwierdzania efektów uczenia się.

Zdaniem zespołu oceniającego warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (w tym również zagranicznej) zapewniają możliwość identyfikacji i oceny efektów uczenia się.

Studenci ze stwierdzoną niepełnosprawnością, zgodnie z par. 9 regulaminu studiów, mają dodatkowe prawa w zakresie studiowania. Dotyczą one m.in. możliwości ubiegania się o indywidualną organizację studiów, zmianę formy egzaminów, zaliczeń, korzystania z usług tłumacza migowego, uczestniczenia w zajęciach asystenta, dostosowania materiałów dydaktycznych do potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Regulamin studiów nie przewiduje ponadstandardowych (egzamin, zaliczenie) metod weryfikacji i oceny osiągnięć przez studenta efektów uczenia się, szczególnie tych które są poza bezpośrednim kontaktem z pracownikiem dydaktycznym lub naukowo-dydaktycznym Uczelni. W okresie pandemii

koronawirusa kontakt ten odbywa się w formie zdalnej z zastosowaniem oprogramowania komputerowego. System oceniania jest jednolity, bez względu na formę prowadzenia zajęć.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów odbywa się zgodnie z zarządzeniem nr 67/2018 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2018 roku. Zajmuje się nim Biuro Karier. Monitorowanie ma za zadanie wspomagać ocenę osiągania efektów uczenia się i przydatność posiadanej wiedzy, kompetencji i umiejętności przez studenta w praktyce gospodarczej.

W czasie wizytacji została dokonana kontrola prac etapowych, egzaminacyjnych oraz dyplomowych studentów kierunku. Dla losowo wybranych przedmiotów można było zapoznać się z dokumentacją obejmującą listy obecności, listy z ocenami studentów oraz ich prace etapowe. Oznacza to, że prace etapowe są prawidłowo gromadzone i umożliwiają monitorowanie procesu nauczania przez sporządzenie raportów potwierdzających lub nie osiąganie efektów uczenia się w ramach poszczególnych przedmiotów. Na podstawie tych analiz można wnosić, iż na Wydziale jest przechowywana kompletna dokumentacja prac etapowych studentów. Przeprowadzona ocena wybranych prac etapowych nie daje podstaw do zakwestionowania sposobu przeprowadzenia sprawdzianu wiedzy i umiejętności, ani wystawionych ocen. Nasuwa się jednak spostrzeżenie, że poziom wymagań na zaliczenie przedmiotu jest dość niski, mało wymagający. Stwierdzono również, że w jednym przypadku weryfikacja wiedzy w teście wskazywała na udzielenie błędnej odpowiedzi, niezgodnej z aktualnym stanem prawnym, jako poprawnej. Zespół oceniający uważa również, że w przypadku testów nie powinny być zaliczane punkty, które były poprawiane. Rekomenduje się w tym zakresie przeprowadzenie analizy i weryfikacji prac etapowych zapewniających wyższy poziom oczekiwań w zakresie wiedzy i umiejętności od studentów oraz eliminację błędów w przygotowywanych testach.

Finalnym etapem studiów pierwszego stopnia jest przygotowanie prac dyplomowych i zdanie egzaminu dyplomowego. Zasady procesu dyplomowania zostały określone w regulaminie studiów ujętym w zarządzeniu nr 34/2019 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach. Pracę dyplomową student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez Dziekana Wydziału oraz zaopiniowane przez Radę Wydziału. Student ma również prawo zgłosić własny temat pracy dyplomowej potencjalnemu promotorowi. Praca dyplomowa jest weryfikowana w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Recenzentem pracy dyplomowej może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Przed egzaminem dyplomowym studenci otrzymują wykaz zagadnień egzaminacyjnych, z którego otrzymują pytanie w trakcie egzaminu, razem z pytaniami dotyczącymi treści pracy.

W trakcie wizytacji dokonano analizy i oceny 15. losowo wybranych prac dyplomowych. Analiza prac wskazuje, że w dużym stopniu są to prace teoretyczne. Większość prac była budowana zgodnie z następującym szablonem: dwa rozdziały teoretyczne, jeden rozdział empiryczny. Pojawiły się również prace w całości teoretyczne, co nie powinno występować na kierunku o profilu praktycznym, gdyż nie są osiągnięte efekty uczenia się założone dla seminarium dyplomowego. W wyniku przeglądu prac w stosunku do otrzymanych ocen zespół oceniający stwierdził, że w większości przypadków oceny były zawyżone. Wystąpiły również prace, które, jego zdaniem, nie powinny być dopuszczone do obrony. W recenzjach nie zawsze wskazywano uzasadnienie wystawienia oceny. Bardzo istotnym problemem, na który zwrócił uwagę zespół oceniający, było dopuszczenie prac dyplomowych do obrony z wysokimi, a nawet bardzo wysokimi współczynnikami podobieństwa wykazanymi w raportach z badania

antyplagiatowego. Prawie połowa kontrolowanych prac (7 prac dyplomowych) miała wskaźnik powyżej 40% (w tym cztery powyżej 50%). Dopuszczono również pracę ze wskaźnikiem podobieństwa wynoszącym 67%. W recenzjach promotorów i recenzentów nie skomentowano tego faktu, nie została dołączona żadna opinia promotora wyjaśniająca powód wystąpienia przekroczenia. W związku z tym, że na Uczelni tylko promotor podejmuje decyzje o dopuszczeniu pracy dyplomowej z tak wysokimi współczynnikami podobieństwa, taka opinia jest niezbędna, aby można było poznać przyczynę i skutek z tym związane. Jest to szczególnie istotne, że analizowane prace z tak wysokimi współczynnikami podobieństwa uzyskiwały oceny bardzo dobre zarówno od promotora, jak i recenzenta. Analiza prac dyplomowych wskazała również na wiele błędów w nich występujących. Zespół oceniający zwrócił uwagę na bardzo dużą liczbę błędów merytorycznych, stylistycznych, gramatycznych. Prace bazowały na nieaktualnych aktach prawnych, które w niektórych przypadkach nie obowiązują już od kilkunastu lat. Również wykorzystana w pracach literatura była w dużym stopniu nieaktualna (podobna sytuacja występowała w kartach przedmiotu). W dużym stopniu poddaje to w wątpliwość stosowanie się do rozwiązań prawnych obowiązujących na uczelni związanych z procesem dyplomowania.

Oceniany kierunek studiów ma profil praktyczny. Mimo to, należy umożliwić studentom prowadzenie własnych badań oraz uczestnictwa w konferencjach, publikacjach w czasopismach fachowych. Warto wprowadzić rozwiązania systemowe w zakresie dokumentowania, a także upowszechniania tego rodzaju osiągnięć studentów. Uczelnia nie przedstawiła żadnej publikacji w czasopiśmie fachowym studentów kierunku finanse i rachunkowość. Nie przedstawiono również dokumentacji wskazujących na inne ich osiągnięcia w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej, charakterystycznej dla kierunku finanse i rachunkowość. Oznacza to, że Uczelnia nie posiada skutecznych rozwiązań związanych z promowaniem osiągnięć studentów ocenianego kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium częściowo spełnione

Uzasadnienie

W zakresie oceny kryterium związanym z rekrutacją na studia oraz weryfikacją efektów uczenia się należy stwierdzić, iż na Uczelni dla kierunku finanse i rachunkowość właściwie zorganizowano proces przyjęcia na studia, w którym uwzględnia się możliwości uznania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnym, a proces oceny i weryfikacji efektów uczenia się jest zorganizowany poprawnie. Również system dyplomowania jest zrozumiały i nie budzi wątpliwości poza wskazanymi uwagami. Nie stwierdzono upowszechniania osiągnięć i badań studentów w czasopismach fachowych. W trakcie wizytacji stwierdzono następujące błędy i niedoskonałości:

1. W analizowanych pracach dyplomowych stwierdzono zbyt duże przykładanie wagi do teorii w stosunku do elementów praktycznych. W trakcie wizytacji stwierdzono również występowanie prac tylko teoretycznych, co nie powinno występować w przypadku profilu praktycznego.
2. Brak dokumentacji związanej z dopuszczeniem pracy dyplomowej z wysokim współczynnikiem podobieństwa.
3. Brak publikacji fachowych oraz innych osiągnięć w obszarach działalności zawodowej studentów studiujących na kierunku finanse i rachunkowość oznaczających, że rozwiązania stosowane w tym zakresie przez Uczelnię są niewystarczające.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

Zaleca się podjęcie skutecznych działań pro jakościowych zapobiegających w przyszłości występowaniu błędów i nieprawidłowości wymienionych w kryterium 3. W celu likwidacji występujących błędów i niedoskonałości zaleca się:

1. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie w pracach dyplomowych udziału części praktycznej w stosunku do części teoretycznej.
2. Podjęcie działań mających na celu podniesienie jakości prac dyplomowych, dotyczących zwiększenia kontroli antyplagiatowej i opracowania procedury związanej z dokumentowaniem dopuszczenia prac dyplomowych z wysokimi współczynnikami podobieństwa.
3. Podjęcie działań mających na celu stworzenie skutecznych rozwiązań pozwalających studentom publikować efekty swoich badań w czasopismach fachowych oraz posiadać osiągnięcia w obszarach działalności zawodowej.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W proces dydaktyczny na ocenianym kierunku finanse i rachunkowość, studia pierwszego stopnia, profil praktyczny zaangażowanych jest 23 nauczycieli akademickich, w tym: 1 profesor tytularny, 2 doktorów habilitowanych, 18 doktorów i 2 magistrów. Nauczyciele akademicki ze stopniem naukowym reprezentują w zdecydowanej większości dwie dyscypliny naukowe: ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Z kolei magistrowie biorący udział w procesie dydaktycznym to magister inżynier prowadzący zajęcia w ramach przedmiotu *trening interpersonalny* oraz mgr ekonomii prowadzący ćwiczenia z *rachunkowości finansowej*. Oprócz tego proces dydaktyczny wspiera 3 filologów angielskich prowadzących lektoraty oraz magister wychowania fizycznego.

Spośród 23 nauczycieli akademickich 18 zatrudnionych jest etatowo na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym, 2 na Wydziale Politechnicznym oraz 3 w ramach umów cywilno-prawnych. Spełniony jest wymóg art. 73. 1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, z późn. zm.), iż w ramach programu studiów o profilu praktycznym co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Podkreślić należy dorobek naukowy kadry akademickiej. Lokuje się on w różnych subdyscyplinach i obszarach badań naukowych, w tym przede wszystkim takich jak:

1. Metody wielokryterialne na polskim rynku finansowym;
2. Wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na równowagę w sferze pieniężnej;
3. Emisja obligacji jako instrument pozyskiwania kapitału przedsiębiorstwa;
4. Przewidywalność stóp zwrotu z akcji;
5. Oszustwa podatkowe a rozstrzygnięcia organów podatkowych;

6. Instytucje finansowe w nowoczesnej gospodarce;
7. Znaczenie płynności finansowej w zarządzaniu szpitalem;
8. Analiza obiegu środków z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych w systemie ochrony zdrowia;
9. Funkcjonowanie Sektor małych i średnich przedsiębiorstw krajów wschodniej Europy;
10. Innowacje w gospodarce;
11. Mechanizm rozwoju sektora żywnościowego;
12. Kooperacja jako czynnik podnoszenia innowacyjności przedsiębiorstw;
13. Rola kapitału intelektualnego w kreowaniu wartości przedsiębiorstwa;
14. Zróżnicowanie rynku pracy w miastach postwojewódzkich;
15. Rolnictwo ekologiczne jako forma przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
16. Internacjonalizacja a rozwój przedsiębiorstw w Polsce.

Trzeba przy tym stwierdzić, że aktywność publikacyjna kadry akademickiej skutkuje pracami awansowymi. W gronie 23 nauczycieli 18 posiada stopień naukowy doktora, co na kierunkach realizujących praktyczny profil studiów jest istotnym wyróżnikiem.

Znaczna część kadry legitymuje się praktycznym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza macierzystą uczelnią, w tym między innymi jako:

1. członek Rady Nadzorczej w Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach;
2. główny księgowy, prezes zarządu, v-ce przewodnicząca rad nadzorczych, konsultant ds. rachunków ekonomicznych, długoletni szkoleniowiec, specjalista w zespołach eksperckich i analitycznych, ekspert zarządzania projektami unijnymi;
3. kierownik Urzędu Skarbowego;
4. przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą;
5. specjalista w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych;
6. administrator systemów informatycznych;
7. dyrektor Obsługi Klienta PKO BP SA;
8. kierownik Regionalnego Centrum Dystrybucji BAKOMA SA;
9. ekspert z zakresu zarządzania operacyjnego w Banku PKO BP SA Oddział 1 w Suwałkach.

Struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Kadra akademicka jest bardzo zaangażowana w rozwój uczelni i podnoszenie jakości kształcenia. Jest to zespół nauczycieli akademickich, z którego większość osób prowadziła zajęcia podczas poprzedniej wizytacji PKA w 2015 roku. Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć.

Obsada zajęć jest generalnie prawidłowa. Prowadzenia wykładów nie powierza się magistrom. Biorąc pod uwagę liczbę studentów na kierunku finanse i rachunkowość (129), wskazana liczebność i struktura kadry umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Przydział zajęć jest uzależniony od specjalizacji

poszczególnych osób, natomiast obciążenie godzinowe jest uzależnione od zajmowanego stanowiska. Obciążenia godzinowe kadry zarówno zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy jak i pozostałej umożliwiają prawidłową realizację zajęć nie wykazując nadmiernych obciążeń. Realizowane zajęcia dydaktyczne mieszczą się w przedziale od 130 do 220 godzin i jedynie w dwóch przypadkach wynoszą 265 i 295 godzin. Dobór kadry odbywa się z uwzględnieniem takich elementów jak: dorobek naukowy, osiągnięcia praktyczne zdobyte poza uczelnią, kompetencje badawcze i dydaktyczne, w tym cyfrowe, posiadanie doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią. Zasadniczym warunkiem do przydzielenia przedmiotów kształtujących umiejętności praktyczne są kompetencje zawodowe kadry. Nieprawidłowa obsada zajęć dotyczy trzech przedmiotów – wymienionych w załączniku nr 4.

Struktura kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej zapewnia realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Zatrudniona kadra spełnia wymagania zawarte w przepisach prawa. Przy powierzaniu przedmiotów nauczycielom akademickim brane są pod uwagę posiadane kompetencje, specjalizacja oraz doświadczenie zawodowe. Nauczyciele akademicy są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a ich realizacja jest na bieżąco kontrolowana przez Uczelnię. Lektoraty językowe prowadzone są przez magistrów filologii angielskiej niemieckiej i rosyjskiej, a zajęcia z wychowania fizycznego przez pracowników Studium Języków Obcych, Wychowania Fizycznego i Sportu.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich, oparty o transparentne zasady, co umożliwia prawidłową realizację zajęć. Polityka zatrudnienia wykładowców zorientowana jest na zapewnienie stabilności kadry akademickiej. Priorytetem prowadzonej na Wydziale Humanistyczno-Ekonomicznym polityki kadrowej jest zatrudnianie nauczycieli akademickich na podstawowym miejscu pracy. Atrybutem polityki kadrowej jest również to, że jest ona zorientowana na przeciwdziałanie powstawaniu potencjalnych konfliktów i ich rozwiązywaniu z poszanowaniem praw obydwu stron. Podejmowane przez władze Uczelni działania w tym obszarze są skuteczne.

Władze Uczelni mobilizują kadrę dydaktyczną do podejmowania wszelkich działań zmierzających do rozwoju osobistego, w tym naukowego. Konstatacja ta jest pochodną ze spotkania z kadrą akademicką jakie miało miejsce podczas wizytacji.

Polityka kadrowa Władz Uczelni uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, co stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju. Studenci mają możliwość anonimowej oceny nauczycieli akademickich poprzez wypełnianie ankiet. Wyniki uzyskanych odpowiedzi są analizowane przez władze i wykorzystywane do doskonalenia metod prowadzenia zajęć, egzaminowania i przebiegu egzaminu dyplomowego.

Oprócz ankietyzacji realizowanej w grupie młodzieży akademickiej przeprowadzane są hospitacje zajęć. Proces ten realizowany jest według określonego wcześniej harmonogramu oraz w oparciu o narzędzie jakim jest arkusz hospitacji. Hospitacje przeprowadzane są przez Władze Wydziału lub upoważnionego przez Dziekana pracownika posiadającego kwalifikacje zgodne z hospitowanym przedmiotem. Każdy nauczyciel akademicki podlega hospitacji co najmniej raz w roku akademickim. Wizytacja zajęć dydaktycznych przez hospitującego odbywa się w sposób zapowiedziany lub niezapowiedziany, w dowolnym terminie zajęć danego semestru. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo i obejmuje harmonogramy i protokoły z hospitacji zajęć dydaktycznych w kolejnych semestrach.

Kolejnym elementem polityki kadrowej jest ocena okresowa pracownika. Oceniana jest działalność dydaktyczna, prowadzenie seminariów dyplomowych, recenzowanie prac, udział w komisjach egzaminów dyplomowych, przygotowanie programów kształcenia, opracowanie materiałów dydaktycznych, takich jak skrypty, podręczniki, materiały dydaktyczne do zajęć e-learningowych (opublikowane na platformie e-learningowej) itp. Ewaluacji podlega także działalność naukowa, przy czym punkty uzyskuje się za publikacje z afiliacją w PWSZ Suwałki, recenzje w postępowaniach o nadanie stopnia lub tytułu naukowego, recenzje publikacji naukowych oraz projektów badawczych, udział w komitetach programowych, naukowych konferencji krajowych i międzynarodowych. Ocenie podlega również działalność organizacyjna, w tym pełnione funkcje organów jednoosobowych lub kierowników jednostek organizacyjnych lub udział w organach kolegialnych Uczelni oraz w organizowaniu konferencji i seminariów naukowych. Wyniki okresowej ewaluacji kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia procesu dydaktycznego oraz planowania indywidualnych ścieżek rozwojowych nauczycieli akademickich.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy i/lub doświadczenie zawodowe, w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku finanse i rachunkowość, umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć. Na szczególne podkreślenie zasługuje aktywność publikacyjna kadry.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczna, naukowa, biblioteczna, a także rekreacyjno-sportowa Uczelni mieści się w kompleksie wewnętrznie skomunikowanych obiektów o łącznej powierzchni powyżej 12.500 m². Uczelnia dysponuje aulą, 43 salami wykładowymi i ćwiczeniowymi, a także pracowniami specjalistycznymi, które mogą pomieścić około 2000 studentów. Uczelnia posiada 4 sale komputerowe, łącznie z 88 stanowiskami komputerowymi.

Na terenie Uczelni studenci i pracownicy mają do dyspozycji bufet, punkt z kawą i słodyczami, na korytarzach liczne automaty z kawą i słodyczami, miejsca do wypoczynku oraz pracy z własnym

komputerem. Dla studentów – rodziców przygotowany jest specjalny pokój umożliwiający opiekę nad dziećmi w czasie zajęć. Uczelnia dysponuje trzema parkingami z około 150 bezpłatnymi miejscami dla samochodów, zadaszonymi miejscami dla rowerów, a także domem studenckim dysponującym 180 miejscami noclegowymi, stołówką z zapleczem kuchennym, klubem studenckim oraz salą lustrzaną służącą do zajęć sportowo-rekreacyjnych.

Aula i sale wykładowe są nowoczesne, dostosowane do liczby studentów i liczebności grup, w pełni wyposażone w środki multimedialne, a pracownie komputerowe w stanowiska z pełnym oprogramowaniem i dostępem do Internetu oraz rzutniki. Największa sala wykładowa tzw. aula z 310 miejscami jest klimatyzowana i wyposażona w system nagłaśniania konferencyjnego oraz system prezentacji obrazu, a także pętlę indukcyjną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących.

Dwie pracownie komputerowe (18 stanowisk i 16 stanowisk) posiadają specjalistyczne oprogramowanie dedykowane dla kierunku finanse i rachunkowość:

- Sage Symfonia 2.0 (moduły: *finanse i księgowość* oraz *środki trwałe*) – 16 stanowisk wykorzystywane na takich przedmiotach jak: *podstawy rachunkowości i rachunkowość finansowa*;
- Wapro ERP (komplet aplikacji do zarządzania w małych i średnich firmach – 18 stanowisk wykorzystywane na przedmiocie *finanse przedsiębiorstwa*).

Ponadto studenci kierunku mają dostęp na 25 stanowiskach do oprogramowania (pakiety o swobodnym dostępie dla wszystkich użytkowników): Sage Symfonia (wersja demo) wykorzystywanego na przedmiocie *rachunkowość finansowa*, programu Gretl wykorzystywanego na przedmiocie *ekonometria* oraz SAS – wykorzystywanego na przedmiocie *statystyka*.

Biblioteka dysponuje powierzchnią użytkową 993 m² składającą się z czytelni, wypożyczalni oraz holu wystawowego i magazynowego. Czytelnia dysponuje 42 miejscami dla czytelników, w tym 26 stanowiskami komputerowymi dla użytkowników z dostępem do Internetu, 2 kabinami do pracy indywidualnej wyposażonymi w stanowiska komputerowe i kabiną do pracy grupowej wyposażoną w 4 stanowiska komputerowe. W czytelni użytkownicy mają darmowy dostęp do 3 skanerów stacjonarnych, 2 skanerów ręcznych, kserografu, klawiatur z cyrylicą: rosyjską i ukraińską, a także wypożyczalni audiobooków ze stanowiskiem do odsłuchiwania. Biblioteka jest czynna od poniedziałku do soboty w godzinach 8:30-17:30.

Uczelnia zapewnia zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. W budynkach Uczelni (pracowniach i salach dydaktycznych) są umieszczone informacje o sposobie bezpiecznego korzystania, postępowania w razie zagrożenia, a także plany ewakuacji i drogi ewakuacyjne. Zasady bezpiecznego i higienicznego korzystania z pomieszczeń, infrastruktury i wyposażenia technicznego oraz postępowania w razie wypadku lub awarii, a także instrukcja postępowania w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia są także dostępne na stronach internetowych Uczelni.

Studenci i pracownicy mają nieograniczony dostęp do sieci Internet na terenie całej Uczelni oraz mogą korzystać z kiosku informacyjnego/komputerowego znajdującego się na holu głównym i umożliwiającego uzyskanie informacji na temat trybu i programów studiów oraz kontakt z dziekanatem. Studenci mają zapewniony dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów komputerowych poza godzinami zajęć, po zgłoszeniu tego odpowiedniemu wykładowcy i pod jego nadzorem, w ramach konsultacji.

Infrastruktura Uczelni dostosowana jest w pełni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, których obecnie na kierunku studiuje 5. Posiada podjazdy dla wózków inwalidzkich, odpowiednich rozmiarów drzwi, specjalną windę, toalety z wszystkimi udogodnieniami, miejsca parkingowe bezpośrednio przed wejściem do budynku. Aula, dziekanaty, dział nauczania i spraw pracowniczych wyposażone są w pętlę indukcyjną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących. Biblioteka wyposażona jest w sprzęt i oprogramowanie komputerowe umożliwiające czytelnikom z dysfunkcją wzroku, słuchu, bądź z niepełnosprawnością ruchową, korzystanie z zasobów drukowanych i elektronicznych źródeł informacji (dysponuje m.in.: biurkami z elektrycznie regulowaną wysokością blatu, krzesłem profilaktyczno-rehabilitacyjnym, monitorem dotykowym, polskojęzycznym synteizatorem mowy, 3 rodzajami klawiatury, słuchawkami, myszą specjalistyczną, skanerami, powiększalnikami tekstów, systemem wspomagania słuchu). Pokojami dostosowanymi do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dysponuje również dom studencki.

Od marca 2020 roku w związku z koniecznością organizacji kształcenia zdalnego i zapewnienia komunikacji ze studentami, Uczelnia wykorzystywała początkowo do prowadzenia zajęć w nauczaniu synchronicznym platformę eduPportal, a obecnie komunikator MS Teams, a do nauczania asynchronicznego platformę Moodle. Możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych na odległość istniała na Uczelni już od 2015 roku, jednak nie była ona wykorzystywana przez nauczycieli na kierunku. Wykładowcy i studenci zostali przeszkoleni w zakresie korzystania z narzędzi do nauczania zdalnego, otrzymali filmy instruktażowe dotyczące korzystania z MS Teams, ponadto linki do filmów zamieszczono na stronach internetowych Uczelni. Nauczyciele i studenci, którzy nie dysponują własnym sprzętem spełniającym określone wymagania lub dostępem do Internetu mogą skorzystać z infrastruktury Uczelni, z zachowaniem reżimów sanitarnych. Przygotowane przez nauczycieli materiały dydaktyczne udostępniane są studentom na platformie Moodle lub wysyłane mailem.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są aktualne i zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Księgozbiór biblioteki obejmuje 76,8 tys. woluminów, w tym ponad 11 tys. dedykowanych dla kierunku finanse i rachunkowość (ok. 4 tys. tytułów), m.in. z zakresu: ekonomii, finansów i bankowości i rachunkowości. Ponadto dla kierunku finanse i rachunkowość:

- prenumerowane jest 9 czasopism w wersji papierowej (Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa, Ekonomista, Finanse Publiczne, Gospodarka Narodowa, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, Przegląd Podatkowy, Rachunkowość, Zarządzanie Przedsiębiorstwem, Zarządzanie Publiczne);
- oferowany jest dostęp do licencjonowanych baz danych (AleBank.pl, e-Publikacje Nauki Polskiej, EBSCO – platforma zawierająca 22 multidyscyplinarne bazy danych, IBUK Libra, Lex – System Informacji Prawnej, Science Direct, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley Online Library);
- zapewniony wolny dostęp do baz danych i serwisów informacyjnych (Arianta, BazEkon, Bibliografia Dokumentów Elektronicznych, BZCZ, Czasopisma PAN, CEON, CEJSH, DOAJ, Ekonomia on-line, EUR-lex, INFONA, ISAP, Polskie Piśmiennictwo Ekonomiczne do roku 1939, Przegląd Bibliograficzny Czasopiśmiennictwa Ekonomicznego do roku 1994 do roku 2011, Przegląd Bibliograficzny Czasopiśmiennictwa Ekonomicznego od roku 2012);
- w ramach projektu ACADEMICA zapewniony jest dostęp do zbiorów zgromadzonych i zdigitalizowane przez Bibliotekę Narodową – Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych);

- wypożyczenia międzybiblioteczne m.in.: z Biblioteką Narodową, Biblioteką Politechniki Warszawskiej, Biblioteką Politechniki Białostockiej, Biblioteką Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteką Szkoły Głównej Handlowej, Biblioteką m. st. Warszawy, Biblioteką Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Biblioteką Uniwersytecką im. J. Giedroycia w Białymstoku.

Czytelnicy posiadający Internetowe konta biblioteczne mają dostęp on-line w dowolnym czasie, z dowolnego urządzenia z dostępem do Internetu do wszystkich zasobów elektronicznych, w tym do zasobów na licencjach krajowych i komercyjnych. Mają też możliwość zamawiania materiałów przez Internet, samodzielnego dokonywania prolongaty czy monitorowania swojego stanu wypożyczeń. Biblioteka i czytelnia są wyposażone we wszystkie udogodnienia zapewniające osobom z niepełnosprawnością pełne korzystanie z jej zasobów. Ponadto dla studentów II i III roku biblioteka organizuje szkolenia w ramach programu *Pierwsza pomoc dla studentów piszących prace dyplomowe*. W roku akademickim 2019/2020 w 32 szkoleniach uczestniczyło 507 osób – najwięcej z zakresu wyszukiwania literatury do pracy oraz obsługi systemu antyplagiatowego.

W trakcie weryfikacji w katalogu on-line biblioteki dostępności 30 pozycji literatury obowiązkowej i uzupełniającej z losowo wybranych sylabusów (przedmioty: *analiza finansowa, bankowość, finanse, marketing usług finansowych, rachunkowość finansowa*) stwierdzono brak 3 pozycji literatury obowiązkowej (Analiza finansowa w zarządzaniu przedsiębiorstwem, red. M. Walczak, Difin, Warszawa 2003; W. J. Pazio, Analiza finansowa i ocena efektywności projektów inwestycyjnych przedsiębiorstw, Wyd. 2, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2002; W. Grzegorzczak, A. Sibińska, W. Krawiec, Funkcjonowanie stron internetowych banków a zachowania nabywców, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009); wszystkie pozostałe pozycje były dostępne w 1 lub więcej egzemplarzy, często też nowsze wydania.

Na Uczelni monitorowanie, ocena i doskonalenie bazy dydaktycznej ma charakter ciągły, a w procesie uczestniczą dydaktycy i studenci. Wykładowcy oraz osoby odpowiedzialne za pracownię komputerowe na bieżąco sprawdzają sprawność wyposażenia, pomocy i środków dydaktycznych i o ewentualnych problemach w tym zakresie informują odpowiedzialne jednostki. Naprawy uszkodzeń dokonywane są na bieżąco.

Wykładowcy oceniają infrastrukturę w corocznych ankietach dotyczących oceny pracy jednostek administracyjnych. Swoje uwagi mogą również zgłaszać na bieżąco Dziekanowi, przewodniczącemu Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia (WKJK) oraz dyrektorowi administracyjnemu. Studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag i propozycji odnośnie do infrastruktury poprzez swojego przedstawiciela w kierunkowym Zespole ds. Oceny Jakości Kształcenia (ZOJK) na etapie sporządzania corocznego raportu ZOJK, który zawiera ocenę dostosowania infrastruktury, w tym zasobów bibliotecznych wykorzystywanych do realizacji programu studiów oraz jej doskonalenie. Uwagi i propozycje studentów kierowane są do dyrektora administracyjnego i w miarę możliwości finansowych realizowane (np. w latach 2018-2020 została wyremontowana sala komputerowa, zakupiono nowe biurka i krzesła, komputery, a na korytarzach zamontowano nowe siedziska i stoły).

W przypadku zasobów bibliotecznych – są one uzupełniane systematycznie, kilkanaście razy w roku. W doborze literatury istnieje dobra współpraca z wykładowcami, którzy oprócz sylabusów z wykazem literatury, która jest analizowana przez zespół biblioteczny pod kątem dostępności w bibliotece i na rynku księgarskim – w ciągu roku składają dezyderaty na zakup literatury (np.: w 2019 r. – 8. wykładowców z finansów i rachunkowości zgłosiło 36 pozycji, w 2020 r. – 7. wykładowców z FIR zgłosiło 30 tytułów). Ponadto książki do zakupu mogą być zgłaszane przez pracowników i studentów

poprzez zakładkę *zaproponuj książkę do zakupu*, a także osobiście poprzez wypełnienie formularza zgłoszenia. Dla kierunku finanse i rachunkowość w roku akademickim 2018/2019 zakupiono 238 tytułów, a w roku 2019/2020 – 237 tytułów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń są zgodne z potrzebami procesu nauczania i dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup, nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się na kierunku. Infrastruktura jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne są monitorowane przy zaangażowaniu studentów i pracowników, a wyniki dokonywanych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny (WHE) stale współpracuje z odpowiednio licznym gronem interesariuszy zewnętrznych. Wśród interesariuszy współpracujących z Wydziałem w zakresie ocenianego kierunku jest m. in. z Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (Oddział w Suwałkach), Zespół Biegłych Rewidentów "Spec" Sp. z o. o. w Suwałkach, PKO BP S.A. Oddział nr 1 w Suwałkach, Malow sp. z o.o., British American Tobacco Poland, a także z jednostki samorządu terytorialnego i administracji państwowej. Skład tego grona jest adekwatny dla realizacji misji i strategii Wydziału oraz celów i koncepcji kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość.

Podstawową instytucjonalną formą włączenia otoczenia społeczno-gospodarczego w rozwój kierunku jest powołanie dwojga przedstawicieli kluczowych interesariuszy zewnętrznych kierunku do Rady Uczelni (która zastąpiła funkcjonujący do 2018 roku Konwent Uczelni). Zakres zadań podejmowanych w ramach Rady obejmuje wszystkie zadania przewidziane w art. 18 ust. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. 2020 poz. 85), a dialog podejmowany na forum Rady przekłada się na rzeczywisty rozwój kierunku. Wnioski interesariuszy zewnętrznych formułowane w trakcie posiedzeń Rady są wdrażane w ramach rozwoju strategii Uczelni oraz doskonalenia programów

kształcenia, dotyczy to w szczególności ocenianego kierunku, który jest traktowany jako jeden z kluczowych. Przykładem zmian wdrożonych na wniosek Rady jest m. in. zwiększenie wymiaru praktyk studenckich na profilu praktycznym aż do 960 godzin, co było postulowane właśnie przez pracodawców współpracujących z kierunkiem finanse i rachunkowość. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego obecni w Radzie podejmują także działania na rzecz promowania kierunku i Uczelni.

Interesariusze zewnątrzni kierunku zostali również instytucjonalnie włączeni w bieżący nadzór nad przebiegiem procesu kształcenia i jego jakością poprzez uczestnictwo przedstawicieli pracodawców w pracach Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia (ZOJK) oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wprowadzenie takiego rozwiązania zasługuje na wysoką ocenę. Należy jednak zauważyć, że zarówno Rada Uczelni, jak i kierunkowa Komisja ds. jakości Kształcenia nie realizują obecnie w pełni skutecznie swojej funkcji w zakresie właściwego opracowania programu studiów i monitorowania procesu kształcenia, czego konsekwencją są pewne nieprawidłowości dotyczące kształcenia na praktykach, wykazane w analizie kryterium 2. Taki stan rzeczy nie jest jednak rezultatem niedostatecznego zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w poszczególne procesy, ale wynika z nie w pełni skutecznych mechanizmów zapewniania jakości kształcenia, przyjętych w jednostce.

W wielu przypadkach zajęcia na kierunku są prowadzone przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego lub pracowników dydaktycznych, którzy mają bogate doświadczenie wyniesione z praktyki gospodarczej, dzięki czemu treści i metody kształcenia prowadzonych przez nich zajęć są wzbogacane o cenne elementy praktyczne. Jest to zgodne z oczekiwaniami pracodawców współpracujących z kierunkiem.

Poza poziomem instytucjonalnym, współpraca jest prowadzona w sformalizowany sposób również na podstawie wskazanych na wstępie umów i porozumień bilateralnych, aktualnie podpisanych z blisko czterdziestoma interesariuszami zewnętrznymi. Większość z tych umów dotyczy współpracy w zakresie organizacji *praktyk*, jednakże z częścią interesariuszy współpraca jest prowadzona w dużo szerszym zakresie:

- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (Oddział w Suwałkach) systematycznie promuje oceniany kierunek wśród pracodawców związanych z organizacją, pomaga studentom w wyszukiwaniu miejsc odbywania *praktyk*. Stowarzyszenie objęło patronatem pracownię rachunkowości i zapewnia w niej studentom dostęp do fachowych publikacji wydawanych przez organizację oraz prasy branżowej. Ponadto pod egidą Stowarzyszenia były organizowane konkursy z dziedziny finansów i rachunkowości, w których uczestniczyli studenci kierunku. Po ustaniu ograniczeń związanych z pandemią planowana jest organizacja seminariów i warsztatów, które prowadzić będą specjaliści w zakresie finansów, rachunkowości i prawa podatkowego. Podjęto także działania w kierunku organizacji wspólnej konferencji naukowej.
- Przedstawiciele Banku PKO BP Oddział nr 1 w Suwałkach regularnie przekazują swoje uwagi dotyczące kształcenia na kierunku. W wyniku konsultacji z przedstawicielami banku w programie studiów wprowadzono przedmiot *trening interpersonalny*, ukierunkowany na rozwijanie kompetencji społecznych. Bank umożliwia studentom pozyskanie danych i materiałów do prac dyplomowych, powstały pierwsze prace o tematyce ukierunkowanej na zagadnienia praktyczne, wskazane przez pracowników banku.
- We współpracy z producentem mebli, firmą Malow, uruchomiona została inicjatywa Uniwersytet Malow, w ramach której studenci kierunku mogą uczestniczyć w wizytach studyjnych oraz spotkaniach i warsztatach prowadzonych przez pracowników firmy, poznając

dzięki temu praktyczne aspekty funkcjonowania przedsiębiorstwa. Ze względu na restrykcje sanitarne wynikające z zagrożenia epidemiologicznego w 2020 zawieszono realizację działań w ramach projektu, jednakże podjętą inicjatywę należy ocenić pozytywnie.

Znacząca modyfikacja programu na ocenianym kierunku dokonana w 2019 roku była poprzedzona konsultacjami z otoczeniem, przeprowadzonymi zarówno w formie dyskusji na poziomie Rady Uczelni, jak i poprzez zebranie opinii interesariuszy zewnętrznych za pomocą ankiet. Tę formę opiniowania wprowadzanych modyfikacji zastosowano po raz pierwszy. Podjęcie takiego działania należy ocenić pozytywnie. Pewną słabością przeprowadzonej ankietyzacji był jej zasięg, ograniczony do kilkunastu interesariuszy. W jednostce nie wypracowano rozwiązań w zakresie systematycznej ewaluacji współpracy z otoczeniem oraz oceny prowadzonych działań na poziomie strategicznym. Ocena współpracy jest dokonywana w ramach spotkań Rady Uczelni, jednakże ma ona charakter bardzo ogólny i niesformalizowany. W wyniku tych ocen wprowadzane są zmiany w procesie kształcenia lub podejmowane są bieżące inicjatywy np. organizacja uczelnianych targów pracy lub seminariów i warsztatów dla studentów, natomiast oceny te nie mają przełożenia na formułowanie nowych celów strategicznych i określanie nowych obszarów współpracy. W 2019 roku przeprowadzono po raz pierwszy przegląd współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK). Przegląd ten zawierał elementy ewaluacji i obejmował większość aspektów dotyczącej bieżącej współpracy z otoczeniem. Podjęcie wymienionych działań ewaluacyjnych należy ocenić pozytywnie, podobnie jak delegowanie procedury ewaluacji do WKJK, gdyż podejmowanie tego typu działań należy do jej kompetencji. Rekomenduje się jednak, aby wysiłki w tym zakresie zostały zintensyfikowane. Z uwagi na istotne znaczenie opinii zbieranych od przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego dla rzetelnej ewaluacji, rekomenduje się, aby badania ankietowe w tym zakresie były prowadzone regularnie, raz do roku. Wskazane jest również poszerzenie kręgu adresatów ankiety, ponieważ jest to forma pozyskania nowych interesariuszy zewnętrznych. Rekomenduje się, aby kompleksowa ewaluacja współpracy z interesariuszami zewnętrznymi była prowadzona regularnie, nie rzadziej niż raz w ciągu roku. Ponadto należy zweryfikować, czy WKJK ma dostęp do wszystkich dokumentów i danych określić, ponieważ w sprawozdaniu za 2019 rok komisja wskazała na pewne ograniczenia w tym zakresie. Ponadto wskazane jest, aby w ramach ewaluacji uwzględnić długoterminową perspektywę strategiczną, co pozwoliłoby jednostce lepiej zidentyfikować nie tylko bieżące problemy dotyczące współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, ale także wskazać szanse i zagrożenia na przyszłość.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny PWSZ w Suwałkach wykazuje odpowiednią aktywność w zakresie współpracy z otoczeniem. Potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego zostały uwzględnione nie tylko na etapie tworzenia koncepcji kształcenia, ale znajdują odzwierciedlenie z zmianach wprowadzanych w programie kształcenia oraz innych działaniach doskonalących. Współpraca jednostki z otoczeniem posiada kilka mocnych stron, w tym:

- Nieliczne, ale mocno zaangażowane we współpracę grono interesariuszy zewnętrznych, wśród których jest regionalny oddział Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, największej organizacji zrzeszającej profesjonalistów rachunkowości;
- Bardzo dobre, bezpośrednie relacje pomiędzy interesariuszami zewnętrznymi, a władzami i kadrami jednostki;
- Instytucjonalne włączenie interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowanie kierunku finanse i rachunkowość poprzez obecność przedstawicieli w Radzie Uczelni, Zespole ds. Oceny Jakości Kształcenia i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przekładający się na realny wpływ otoczenia na program kształcenia i metody jego realizację;
- Udział przedstawicieli pracodawców w prowadzeniu na kierunku zajęć programowych o dużych walorach praktycznych;
- Wspólna organizacja dodatkowych seminariów, szkoleń i warsztatów praktycznych, komplementarnych z programem studiów, w tym uruchomienie *Uniwersytetu Malow*.

Największą słabością jednostki w zakresie przedmiotowego kryterium jest brak należącej do usystematyzowanej, kompleksowej ewaluacji współpracy z interesariuszami. Nie stanowi to jednak wyraźnego uchybienia wobec standardów jakości kształcenia, gdyż jednostka podjęła pewne działania doskonalące w tym zakresie. W treści analizy sformułowane zostały rekomendacje, aby jednostka mogła właściwie ukierunkować działania na rzecz poprawienia procedur ewaluacji, a tym samym zadbać lepiej o jakość współpracy z otoczeniem i rozwój ocenianego kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu nauczania jest zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Jest realizowane poprzez rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie wymiany nauczycieli i studentów oraz pracowników nie będących nauczycielami akademickimi czy realizacji projektów dydaktycznych i rozwojowych. Za realizację celów w zakresie umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku odpowiedzialny jest Dziekan.

Studenci na kierunku mają możliwość nauki *języka angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego* i zgodnie z sylabusami po zakończeniu cyklu kształcenia powinni osiągnąć poziom B2 (możliwe jest osiągnięcie nawet poziomu B2+). Uczelnia deklaruje, że nauka języków obcych nastawiona jest na poznanie i używanie języka branżowego, a podczas przedmiotów zawodowych zwraca się dużą uwagę na korzystanie z literatury fachowej w językach obcych. Podczas weryfikacji literatury podstawowej i uzupełniającej z losowo wybranych sylabusów (przedmioty zawodowe) nie stwierdzono żadnej pozycji w języku obcym. W planie studiów na kierunku oferowane są 2 przedmioty prowadzone w języku angielskim: *makroekonomia (macroeconomics)* i *mikroekonomia (microeconomics)*. Student

ma prawo wyboru, czy uczęszcza na przedmiot w języku polskim, czy angielskim. Funkcjonujące na Uczelni Studium Języków Obcych i Wychowania Fizycznego oferuje studentom możliwość nauki ponad 15 języków obcych (włącznie z językiem polskim dla obcokrajowców) oraz uzyskania międzynarodowych certyfikatów językowych: PERSON PTE General; TOEIC; TOEFL (centrum egzaminacyjne).

Uczelnia oferuje studentom, kadrze dydaktycznej i administracyjnej aktywności w ramach międzynarodowych programów Erasmus+. Aktualnie Uczelnia ma podpisane 14 umów z uczelniami partnerskimi z takich krajów jak: Estonia, Grecja, Hiszpania, Litwa (2), Portugalia, Słowacja (4), Turcja (4), przy czym 5 uczelni zadeklarowało współpracę na kierunku finanse i rachunkowość: Estonia, Litwa (2), Portugalia, Słowacja.

W ramach umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość w latach 2017-2020:

- z wyjazdu w ramach programu Erasmus+ skorzystał 1 nauczyciel akademicki (staż);
- 1 nauczyciel akademicki prowadził zajęcia na uczelniach białoruskich (Grodno, Mińsk) jako zagraniczny profesor wizytujący;
- z 4 wyjazdów w celach szkoleniowych skorzystało 3 nauczycieli (Czechy, Hiszpania, Włochy);
- 1 nauczyciel akademicki był zaangażowany przy realizacji 2 międzynarodowych projektów badawczych;
- 5 nauczycieli opublikowało 7 artykułów w językach obcych.

Z mobilności w ramach programu Erasmus+ w latach 2017-2020 nie skorzystał żaden student kierunku. Studenci nie uczestniczyli w transferze wiedzy: nie byli aktywnymi (np. z referatem, posterem) uczestnikami międzynarodowych konferencji naukowych, ani też autorami czy współautorami (m.in.: z pracownikami) artykułów w językach obcych, nie brali udziału w międzynarodowych projektach dydaktycznych, rozwojowych, badawczych. W latach 2017-2020 w zajęciach na kierunku nie uczestniczył żaden zagraniczny student z uczelni partnerskiej w ramach programu wymiany; nie odnotowano także żadnego przyjazdu nauczyciela akademickiego w celu prowadzenia zajęć. Na kierunku nie studiowali studenci niebędący obywatelami polskimi. Rekomenduje się podjęcie działań w celu intensyfikacji kontaktów pracowników i studentów kierunku z partnerami zagranicznymi w obszarze dydaktycznym, rozwojowym i badawczym, w tym większej mobilności międzynarodowej.

Uczelnia (w opinii pracowników i studentów) stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności, m.in.: poprzez wsparcie koordynatora programu Erasmus+ w organizacji wyjazdu, bezpłatny udział w kursach językowych, dofinansowanie udziału w konferencjach czy publikacji artykułów naukowych. Jednak podejmowane działania nie przyczyniają się do znaczącego wzrostu poziomu umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku, a szczególnie w zakresie mobilności studentów oraz ich włączenia do aktywności związanych z transferem wiedzy. Rekomenduje się podjęcie działań zachęcających pracowników do aktywniejszego udziału w międzynarodowym transferze wiedzy i angażowania w te działania studentów.

Za monitorowanie i ocenę stopnia umiędzynarodowienia procesu nauczania na kierunku odpowiedzialny jest Dziekan. Analiza i ocena stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku przeprowadzana jest w ramach pracy ZOJK i stanowi element corocznego raportu z oceny monitorowania jakości kształcenia na kierunku. Dokonywane oceny zawierają ocenę stanu

faktycznego, nie zawierają analizy przyczyn niskiego poziomu umiędzynarodowienia kierunku ani propozycji doskonalenia warunków do jego podnoszenia; w niewielkim stopniu odnoszą się do wpływu umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość jest niezbyt wysoki. W 2015 roku zespół oceniający PKA zwrócił uwagę na niski stopień umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku, m.in.: na niewielkie wykorzystanie możliwości wyjazdów przez studentów i całkowity brak przyjazdów zagranicznych studentów. Wskazano na możliwości wykorzystania położenia geograficznego Suwałk. Podjęte przez Uczelnię działania informacyjne nie przyniosły oczekiwanych efektów.

Tworzone przez Uczelnię warunki do rozwoju międzynarodowej aktywności związanej z kształceniem na kierunku dla nauczycieli akademickich i studentów, a także podejmowane w tym zakresie działania cechuje niska skuteczność, która znajduje odzwierciedlenie w:

1. braku mobilności studentów kierunku;
2. braku przyjazdów zagranicznych studentów i wykładowców;
3. niewielkie zaangażowanie wykładowców w działania w zakresie transferu wiedzy: w międzynarodowe projekty dydaktyczne, rozwojowe, badawcze; w przygotowanie referatów na krajowe i zagraniczne konferencje naukowe o zasięgu międzynarodowym; w działalność publikacyjną w językach obcych).

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega corocznym ocenom, przez kierunkowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, w którego skład wchodzi przedstawiciel studentów. Wyniki ocen skupiają się na prezentacji stanu faktycznego, nie analizują jego przyczyn, co ogranicza ich wykorzystanie w skutecznych działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się włączenie do rocznej oceny umiędzynarodowienia kształcenia analizy przyczyn stanu faktycznego oraz wpływu umiędzynarodowienia na koncepcję i program kształcenia na kierunku.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów jest systematyczne i ma charakter stały, a wykorzystywane są przy tym najnowsze technologie. Studenci są informowani o sposobach wsparcia realizowanych przez Uczelnię poprzez bezpośrednie informowanie w czasie spotkań z przedstawicielami Uczelni, a także poprzez informacje

umieszczane na głównej stronie internetowej. Każda grupa studentów kierunku ma przydzielonego opiekuna dydaktycznego, z którym spotyka się na początku roku akademickiego lub w jego trakcie, w zależności od potrzeb. Kontakt do osób z Władz Uczelni odpowiedzialnych za wsparcie, studenci mogą znaleźć na stronie internetowej Uczelni.

W zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej przez studentów kierunku, Uczelnia uwzględnia zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia. Współpracuje z przedsiębiorstwami oraz innymi ośrodkami akademickimi. Studenci mogą w nich odbywać praktyki, a po ukończeniu studiów starać się o zatrudnienie. Uczelnia wspiera i motywuje studentów w procesie uczenia się i osiągania lepszych wyników poprzez zapewnianie konsultacji z nauczycielami akademickimi, wyznaczanie opiekuna roku oraz opiekuna praktyk koordynującego i wspierającego studentów w procesie poszukiwania i realizacji praktyk. Studenci mają także możliwość uzupełnienia lub poszerzenia wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zdobytych podczas studiów, poprzez uczestnictwo w dodatkowych szkoleniach i kursach, konferencjach naukowych, wykładach otwartych oraz uczestnictwo w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+ lub innych programów mobilnościowych. W przypadku osób zza granicy w ramach Programu ERASMUS+ studenci mają zapewnione wsparcie Uczelnianego Koordynatora Programu.

Na Uczelni działa Dział Promocji i Karier, który zajmuje się promocją i aktywizacją zawodową absolwentów i studentów, pomaga absolwentom PWSZ znaleźć pracę oraz monitoruje karierę zawodową absolwentów. Biuro współpracuje m.in. z Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pracodawców oraz firmami. Prowadzi także bazę danych studentów i absolwentów szukających pracy, jak również bazę ofert pracy, staży czy praktyk, a także współpracuje przy organizowaniu targów pracy.

Studenci mogą ubiegać się o świadczenia pomocy materialnej: stypendia i zapomogi. Wsparciem dla studentów wybitnych oraz motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Studenci mogą korzystać także z Indywidualnego Planu Studiów (IPS) i Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) oraz zakwaterowania w Domu Studenta.

Uczelnia uwzględnia różnorodne formy aktywności studentów, w szczególności w zakresie przedsiębiorczości oraz rozwijania wiedzy i kompetencji miękkich poprzez różnego rodzaju zajęcia praktyczne, szkolenia, seminaria i konferencje. Studenci mogą wziąć udział w bezpłatnych certyfikowanych szkoleniach zawodowych w ramach projektu „Zintegrowany Program Uczelni II na rzecz Rozwoju Regionalnego” realizowanego Uczelnią. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto studenci PWSZ w Suwałkach, w tym kierunku finanse i rachunkowość mogą wziąć udział w projekcie „Zintegrowany Program PWSZ Suwałki” realizowanego w ramach Działania 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. W PWSZ działa Klub Uczelniany AZS oraz koła naukowe. Studenci mogą korzystać także z uczelnianej siłowni i strzelnicy laserowej.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest dostosowane do potrzeb różnych grup studentów.

Uczelnia umożliwia osobom z niepełnosprawnością zmianę sposobu uczestnictwa w zajęciach, która może polegać na zwiększeniu standardowo dopuszczalnej absencji, zmianie trybu zajęć i form sprawdzania wiedzy, propozycji zastosowania rozwiązań polegających na włączaniu do udziału w zajęciach osób trzecich, w szczególności tłumacza języka migowego, lektora lub asystenta laboratoryjnego pomagającego studentom z niesprawnością rąk, na wniosek studenta. Uczelnia dostosowuje tryb zdawania egzaminów lub uzyskiwania zaliczeń danych zajęć zależnie od rodzaju

niepełnosprawności studenta. W ramach zmiany formy zaliczenia lub egzaminu student ma możliwość przedłużenia czasu trwania zaliczenia lub egzaminu oraz skorzystania z dodatkowych urządzeń technicznych; komputerów, oprogramowania udźwiękowiającego, klawiatury alternatywnej, zastosowania alternatywnej formy zapisu, zamiana egzaminu pisemnego na ustny lub ustnego na pisemny, włączenia do egzaminu osób trzecich (tłumacza języka migowego, lektora). W ramach prowadzenia ankietyzacji dotyczącej jakości wsparcia studentów badana jest także ocena wsparcia studentów z niepełnosprawnością.

Studenci PWSZ w Suwałkach mają szeroki wachlarz możliwości, jeśli chodzi o składanie skarg i wniosków. Wykładowcy, obsługa administracyjna oraz Władze Uczelni we współpracy z Samorządem Studenckim odnoszą się do składanych wniosków w sposób szybki i sprawny oraz dostosowują sposób i tryb ich rozpatrzenia do potrzeb studentów.

Prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Informacje odnośnie kanałów wsparcia i zgłoszeń w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów. Wszyscy studenci I roku na początku I semestru odbywają szkolenie z zakresu BHP. Informacja o procedurach bezpieczeństwa podczas przebywania na Uczelni przedstawiona jest na głównej stronie internetowej Uczelni. Umieszczono tam wytyczne na temat zachowania bezpieczeństwa na terenie Uczelni podczas pandemii COVID-19. Student może tam także znaleźć wyjaśnienie pojęcia dyskryminacji, formy dyskryminacji oraz adresy i numery telefonów do osób, z którymi można się skontaktować w razie problemów. Studentów obowiązuje Kodeks Etyki Studentów, który wyznacza standardy postępowania, daje prawo do swobodnego wyrażania poglądów i opinii, a w sytuacjach konfliktowych i nieetycznych nakazuje zgłaszać uchybienia nauczycielom akademickim lub Władzom Wydziału. Zakres praw i obowiązków przedstawiany jest studentom przez opiekuna dydaktycznego w pierwszych dniach zajęć.

Studenci odbywają szkolenia przygotowujące do udziału w zajęciach zdalnych oraz udostępniane są im niezbędne poradniki i instrukcje w celu ich realizacji. Mają także możliwość osobistych konsultacji z nauczycielami akademickimi mailowo lub poprzez spotkania on-line. Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej oraz ich dostępność odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Studenci mogą skonsultować się z obsługą administracyjną poprzez kontakt telefoniczny i mailowy, a dokumenty mogą dostarczać w zależności od wymogów w sposób mailowy, listowny lub poprzez urnę znajdującą się przy budynku Uczelni.

Uczelnia wspiera materialnie i finansowo działania Samorządu Studenckiego oraz organizacji studenckich. Samorząd ma do dyspozycji swoje biuro wraz z niezbędnym sprzętem do pracy. Przedstawiciele studentów są członkami organów kolegialnych oraz Komisji (w tym Komisji ds. Jakości Kształcenia), a także opiniują programy studiów i regulaminy. Osobami odpowiedzialnymi za wsparcie kół naukowych oraz Samorządu są wyznaczone do tego osoby z kadry administracyjnej lub dydaktycznej. Wykładowcy aktywnie zachęcają studentów do udziału w działaniach kół naukowych. Na Wydziale działają takie koła naukowe jak "Rekiny Biznesu" oraz "Metod Ilościowych".

Prowadzone są przy udziale studentów okresowe przeglądy wsparcia studentów, obejmujące ankiety dotyczące jakości obsługi administracyjnej, infrastruktury, dostępu do informacji oraz strony internetowej, a także poszczególnych zajęć po ich zakończeniu. Wyniki tych przeglądów

są wykorzystywane do doskonalenia wsparcia studentów. Prowadzone są także badania losów zawodowych absolwentów kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów jest systematyczne i ma charakter stały. W zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej przez studentów kierunku, Uczelnia uwzględnia zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia. Studenci mogą ubiegać się o świadczenia pomocy materialnej: stypendia i zapomogi. Wsparciem dla studentów wybitnych oraz motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Uczelnia uwzględnia różnorodne formy aktywności studentów, w szczególności w zakresie przedsiębiorczości oraz rozwijania wiedzy i kompetencji miękkich. Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest dostosowane do potrzeb różnych grup studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością. Prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Studenci odbywają szkolenia przygotowujące do udziału w zajęciach zdalnych oraz udostępniane są im niezbędne poradniki i instrukcje w celu ich realizacji. Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej oraz ich dostępność odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Uczelnia wspiera materialnie i finansowo działania Samorządu Studenckiego oraz organizacji studenckich. Prowadzone są przy udziale studentów okresowe przeglądy wsparcia studentów, obejmujące ankiety dotyczące jakości obsługi administracyjnej, infrastruktury, dostępu do informacji oraz jakości głównej strony internetowej, a także poszczególnych zajęć po ich zakończeniu

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie na stronie internetowej Uczelni w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Strona nie jest dostępna w innym języku niż polski. Zamieszczone na głównej stronie internetowej informacje dotyczące studiów oraz wsparcia w procesie uczenia się, obejmują cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych

w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe oraz charakterystykę warunków studiowania.

Regulamin studiów, harmonogram roku akademickiego, spis opłat za studia, zasady przyznawania stypendiów, systemu antyplagiatowego oraz wszelkie informacje dotyczące bieżących komunikatów i wydarzeń studenci kierunku znajdują w dedykowanej zakładce „student”. Przedstawione są także opisy działalności kół naukowych oraz Samorządu Studenckiego wraz z informacjami kontaktowymi. Szczegółowe informacje pomocne studentom kierunku umieszczone zostały na stronie internetowej Wydziału Humanistyczno-Ekonomicznego. Zamieszczone są tu informacje dotyczące kadry dydaktycznej i władz Wydziału oraz informacje kontaktowe i godziny pracy działów administracji. Kandydaci na studia mogą uzyskać podstawowe informacje w zakładce "kandydat". Zawiera ona aktualną ofertę kształcenia oraz szczegółowe informacje dotyczące procesu rekrutacji.

W Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) dostępne są; aktualne ogłoszenia, dane kontaktowe do przedstawicieli Władz Uczelni, struktura organizacyjna, strategia rozwoju, zamówienia publiczne, akty prawne oraz oferty pracy. Dedykowana jest także studentom zakładka, zawierająca informacje o opłatach, programy studiów, zasady i tryb przyjmowania na studia, regulaminy, sprawozdania z rozdziału środków na organizacje studenckie oraz Uchwały Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora PWSZ w Suwałkach prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach poprzez ankiety przeprowadzane wśród studentów i kadry akademickiej. Ankieta ma na celu uzyskanie opinii na temat intuicyjności wyszukiwania, przydatności informacji dla studenta, aktualności informacji, kompletności informacji, szaty graficznej oraz szybkość działania. Wyniki ankiet służą podnoszeniu jakości usług świadczonych przez poszczególne działy oraz doskonaleniu form publicznego dostępu do informacji, czego przykładem są ostatnie aktualizacje strony pod względem jej intuicyjności na podstawie uwag zgłaszanych przez studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacja o studiach jest dostępna publicznie na stronie internetowej Uczelni oraz w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Zamieszczone na stronie internetowej informacje dotyczące studiów oraz wsparcia w procesie uczenia się obejmują cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz rekrutacji, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe oraz charakterystykę warunków studiowania. Prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach poprzez ankiety przeprowadzane wśród studentów i kadry akademickiej

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zgodnie z Wewnętrznym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) za zapewnienie jakości kształcenia odpowiedzialność ponosi Dziekan Wydziału Humanistyczno-Ekonomicznego. Realizacja procedur zapewniających jakość kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość należy do zadań kierunkowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość (ZOJK) oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK). W skład zespołów wchodzi przedstawiciele kadry dydaktycznej, przedstawiciele studentów oraz pracodawców. Dziekan może powoływać także okresowe zespoły robocze do wykonania ściśle określonych zadań.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób sformalizowany. Programy studiów są modyfikowane nie częściej niż raz na 3 lata (po pełnym cyklu kształcenia), a przegląd sylabusów odbywa się co roku. Ostatnia modyfikacja programu studiów miała miejsce na przełomie 2018 i 2019 roku, a zmodyfikowany program obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020. Modyfikacje programu studiów są dokonywane przy udziale i na wniosek interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów) i interesariuszy zewnętrznych (przedstawicieli pracodawców). Przedstawiciele interesariuszy wchodzi w skład Rady Wydziału oraz kierunkowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. Przedstawiciele pracodawców oraz studenci przedstawiają swoje opinie i sugestie dotyczące nowych programów studiów oraz zmiany w programach najczęściej w formie ankietowej, której wypełnienie wymaga zapoznania się z kierunkowymi efektami uczenia się, planem studiów i sylabusami przedmiotów. Ankieta zawiera pytania dotyczące oceny przedstawionej propozycji, uzupełnienia ewentualnych braków, dokonania zmian z punktu widzenia pracodawców/studentów/absolwentów. Dodatkowo przeprowadzane są konsultacje osobiste lub telefoniczne.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów określone w uchwałach Senatu.

Bieżące monitorowanie i okresowa ocena programu studiów dokonywana jest przez kierunkowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia. Co roku ZOJK przygotowuje raport z monitorowania jakości kształcenia w ostatnim roku akademickim (udostępniono: „Raport roczny Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia (ZOJK) na kierunku finanse i rachunkowość z monitorowania jakości kształcenia w roku akademickim 2019/2020”). W raporcie ocenie podlega dobór metod weryfikacji efektów uczenia się, rozkład ocen z protokołów zaliczeniowych, proces dyplomowania, infrastruktura i zasoby biblioteczne, jakość wsparcia studentów, publiczna dostępność i jakość informacji, organizacja procesu nauczania i uczenia się, poprawność przypisania punktów ECTS, warunki przyjęcia na studia, praktyki zawodowe oraz umiędzynarodowienie kształcenia.

Systematyczna ocena programu studiów na kierunku finanse i rachunkowość jest oparta o wyniki:

- analizy prac etapowych losowo wybranych przedmiotów i efektów uczenia się;
- analizy protokołów zaliczeniowych losowo wybranych przedmiotów;

- oceny losowo wybranych prac dyplomowych i recenzji;
- analizy ankiet studenckich dotyczących jakości prowadzonych zajęć;
- analizy ankiet oceny jakości jednostek organizacyjnych administracji przez pracowników;
- analizy studenckich ankiet oceny pracy jednostek organizacyjnych uczelni i wsparcia studenta;
- hospitacji zajęć każdego nauczyciela przeprowadzanej co najmniej raz w roku;
- analizy ankiety badania losów zawodowych absolwenta – po roku od zakończenia studiów;
- analizy ankiety badania losów zawodowych absolwenta;
- analizy ankiet konsultacyjnych dotyczących programów studiów dla pracodawców i studentów;
- analizy sprawozdań z realizacji praktyk zawodowych.

Na podstawie analiz ZOJK dokonuje kompleksowej oceny jakości kształcenia na kierunku, opracowuje propozycje ewentualnych działań naprawczych i doskonalących jakość kształcenia oraz monitoruje ich realizację. Na koniec każdego roku akademickiego ocena monitorowania i podnoszenia jakości kształcenia na kierunku przedstawiana jest Radzie Wydziału, a sprawozdanie z działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziale – Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

W ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnątrzni (wykładowcy i studenci) oraz interesariusze zewnątrzni (przedstawiciele pracodawców i absolwentów), którzy opiniują programy studiów, a także zgłaszają propozycje zmian. Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu.

Mimo, że formalnie określone zostały wszystkie procedury, nie wszystkie funkcjonują w niezbędnym zakresie. Potwierdzają stwierdzone podczas wizytacji nieprawidłowości, a dotyczące m.in.: procesu dyplomowania (w tym jakości merytorycznej i formalnej prac dyplomowych, jakości recenzji, nieuwzględniania w analizach raportów JSA), organizacji i zaliczania praktyk zawodowych, niskiego stopnia wymagań w ramach prac etapowych. W ramach oceny dokonywanej przez ZOJK nie zidentyfikowano nieprawidłowości i błędów stwierdzonych przez ZO PKA. Wiele systematycznie przeprowadzanych analiz jest bardzo powierzchownych, a ocena jakości kształcenia często skupiona bardziej na formalnych niż merytorycznych aspektach. Brakuje informacji o podejmowanych wcześniej działaniach naprawczych i ich efektach. W raporcie znajdują się ponowione – dotyczące poprzedniego okresu oceny – sugestie usprawnień, co wskazuje na brak podjęcia działań naprawczych mimo identyfikacji nieprawidłowości. W 2015 roku ZO PKA zwrócił uwagę na znaczenie analiz empirycznych konkretnych przypadków w pracach licencjackich, w których część literaturowa nie powinna stanowić więcej niż 50% tekstu pracy. Jednocześnie odnotował relatywnie wysoki poziom merytoryczny prac dyplomowych oraz w miarę wyczerpujące recenzje z zaznaczeniem, że część merytoryczna oceny pracy zawiera najczęściej omówienie treści pracy. W świetle dokonanych podczas bieżącej wizytacji ocen losowo wybranych prac dyplomowych – ich jakość uległa pogorszeniu, w tym również jakość recenzji, co świadczy o niskiej skuteczności procedur i działań w zakresie identyfikacji nieprawidłowości i braków.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia (PKA), których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. W wyniku naprawy

ujawnionych w trakcie wizytacji ZO PKA w 2015 roku błędów i niezgodności, Uczelnia podjęła działania naprawcze w zakresie:

- uspołnienienia strategii rozwoju Wydziału ze strategią rozwoju Uczelni;
- pozyskania własnej kadry dydaktycznej – obecnie dla 19 z 23 pracowników Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy;
- objęcia oceną jakości prowadzonych zajęć wykładowców zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych – obecnie ocenie podlega każdy przedmiot;
- większego wykorzystywania na zajęciach specjalistycznego oprogramowania – zakupiono i zainstalowano nowe specjalistyczne oprogramowanie do celów dydaktycznych (Symfonia, Wapro ERP, SAS, Gretl);
- zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych – wymiar zwiększono z 360 godzin na 960 oraz opracowano sylabus dla praktyk zawodowych (zmiany wymuszone również zmianami przepisów);
- archiwizacji prac etapowych – opracowano i wdrożono nowy system archiwizowania prac;
- systemu wsparcia studentów – zaprzestano pobierania niezgodnych z prawem opłat za kształcenie oraz wyeliminowano w regulaminie pomocy materialnej budzące wątpliwości zapisy, dostosowując go obowiązującym przepisów prawnych;
- wsparcia studentów we wchodzeniu na rynek pracy przez Biuro Karier;
- zwiększenia umiędzynarodowienia kształcenia – podjęto działania o charakterze informacyjnym.

W raporcie ZO PKA z 2015 roku wskazano jako błąd oferowanie studentom tylko jednej specjalności na kierunku (*rachunkowość w przedsiębiorstwie*), zalecając podjęcie działań na rzecz podniesienia stopnia różnorodności i innowacyjności oferty dydaktycznej. Na kierunku w dalszym ciągu oferowana jest jedna specjalność. Wprowadzono zmiany w programie studiów: zmieniono sekwencję przedmiotów, wprowadzono zajęcia z zakresu kompetencji miękkich oraz zmodyfikowano zakres przedmiotów do wyboru.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy danych i informacji z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Zastrzeżenia budzi:

1. ograniczona skuteczność procedur w zakresie identyfikacji nieprawidłowości i braków;
2. ograniczone wykorzystanie wyników wewnętrznych analiz i ocen w doskonaleniu procesu kształcenia;
3. mało precyzyjne definiowanie działań doskonalących oraz odpowiedzialności za ich realizację;

4. brak informacji dotyczących podjętych działań naprawczych oraz ich efektów w rocznym raporcie ZOJK.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Zaleca się uzupełnienie procedur w ramach systemu jakości kształcenia na kierunku, w szczególności w zakresie procesu dyplomowania, organizacji praktyk zawodowych i zasad realizacji efektów uczenia się dla praktyk zawodowych w ramach pracy zawodowej.
2. Zaleca się zapewnienie większej obiektywności dokonywanych w ramach ZOJK analiz i ocen (np. poprzez udział niezależnych ekspertów, superrecenzentów).
3. Zaleca się precyzyjne definiowanie działań doskonalących jakość kształcenia na kierunku i odpowiedzialności za ich realizację.
4. Zaleca się dokonywanie analizy podjętych działań naprawczych oraz ich efektów.
5. Zaleca się podjęcie skutecznych działań pro jakościowych mających na celu zapobieganie powstawaniu błędów i nieprawidłowości – stanowiących podstawę do sformułowania powyższych zaleceń – w przyszłości.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

W Uchwale Nr 600/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 września 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku finanse i rachunkowość prowadzoną w Instytucie Humanistyczno-Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim nie wymieniono zaleceń o charakterze naprawczym. Powyższa uchwała stanowiła reasumpcję oceny z wizytacji dokonanej przez zespół oceniający PKA w dniach 8-9 czerwca 2015 roku.

Jak wskazano powyżej (w opisie spełnienia kryterium nr 10) Uczelnia podjęła działania podnoszące jakość kształcenia, które rekomendowane były w tekście raportu z poprzedniej wizytacji PKA, która miała miejsce w 2015 roku. W rezultacie wprowadzono zmiany w programie studiów: zmieniono sekwencję przedmiotów, wprowadzono zajęcia z zakresu kompetencji miękkich oraz zmodyfikowano wykaz przedmiotów obieralnych.

Zalecenie

brak

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Brak

Przewodniczący zespołu oceniającego

dr hab. Wiesław Ciechomski